

PROPAGANDA ZA DEPORTIRANJE TUJERODCEV

GONJA PROTI TUJCEM VEDNO BOLJ PRETEČA DIESOVA PREDLOGA PREDVIDEVA IZGON MILIJONOV PREBIVALCEV

Zvrčanje krivde za bedo na priseljence je ščuvanje, ki lahko povzroči težke posledice

V STRAHU za svojo bodočnost postaja ameriški kapitalizem čedalje bolj histeričen. Dolgo časa je bila v ospredju njegove propagande uporabljena "rdeča" nevarnost. Vsakdo, ki je včlanjen v organizacijah za socialne reforme, jim je "rdečkar" in "sovražnik ameriških institucij". Vsaka stavka je delo "komunistov". Še celo Roosevelta in člane njegove administracije predstavlja kapitalistična propaganda za "socialiste" in "boljševike". Ampak te vrste gonja je postala še precej obrabljena, pa so jo pred nekaj meseci združili s hujškanjem zoper tujerodno prebivalstvo.

V Hearstovih, McFaddenovih, McCormickovih in nešteti drugih listih ameriške reakcije se servira milijonom čitateljev dan na dan strup hujškanja proti priseljencem, ako tudi vedo, da niso vzeli tej deželi ničesar, pač pa ji prinesli svoje zdrave, močne mišice in voljo za delo. Brez teh zdravih, močnih ljudi, navajenih trpljenja in pomanjkanja, se ta kontinent ne bi mogel ponasati z največjimi bogastvi na svetu. To, da kapitalistična propaganda ščuje proti zavednemu delavstvu, je umljivo, kajti ono je za odpravo kapitalizma. Ker krize noče biti konec, se mogotci, ki posedujejo ameriške banke, industrijo in prirodne zaklade, boje, da se bi ljudstvo koncem konca moralo res ne obrniti k "rdečkarjem" in odpravilo krizo s strmo glavljenjem kapitalizma (ki je najsvetejša ameriška "institucija"). Torej je treba to ljudstvo na kak način preslepiti — naravnati njegovo pozornost drugam, in v ta namen so si izbrali tujerodce.

V McCormickovi čikaški Tribuni in v mnogih drugih listih je bil nedavno priobčen kartun hujškanja zoper priseljeno prebivalstvo. V prvem predelu slike je govornik — foreigner kajpada, ki vpije: "Doli z ameriško buržvazno vlado!" V drugem je tujerodec, ki ima dobro delo. Prisilil se je v to deželo nelegalno. V tretjem predelu je Amerikanec, ki pohaja po ulicah, ker mu je službo odvzel tujerodec; v čet-

tem sedi na stolu debel, zabit foreigner, žena mu kuha — oba sta prišla sem nelegalno in ju zdaj preživlja relief; in v petem je Amerikanec, ki gara in plačuje davke, s katerimi mora vlada rediti milijone foreignerjev.

V zbornici poslancev je kongresnik Dies predlagal zakon, ki ima namen primorati milijone tujerodcev na izselitev iz te dežele. Potniške ladje, ki vozijo med evropskimi in ameriškiimi lukami Atlantika, so skoraj prazne. Kongresnik Dies želi, da se jih uporabi za deportiranje tujerodcev. Kapitalistična propaganda pravi, da se je izreklo za Diesovo predlogo 155 organizacij, katere imajo 5.000.000 članov, poslanec Dies pa je dobil baje že okrog 100.000 vzpodbudnih pism in brzojavov, da naj vztraja pri svojem načrtu. Pravi, da se snuje v prilog kampanje za deportiranje nedržavljanov organizacija, ki se bo imenovala "Amerikanci"; sprejemala bo domačine in pa naturalizirane državljane. Ustanovitelji pričakujejo, da dobe v doglednem času 10.000.000 članov, ki bodo pritiskali na poslance svojih okrajev v sprejem Diesove predloge.

Dies v svojih argumentih za deportacije na debelo dokazuje, da je v tej deželi nad tri in pol milijona nezakonitih priseljencev. Treba jih je izslediti z registracijo in jih izgnati. Vsem legalno priseljenim pa se naj da le 12 mesecev časa, da postanejo državljani. Teh je (Nadaljevanje na 4. strani.)

Težki politični zapletljaji v Jugoslaviji

Japonska za demilitariziranje sovjetske-mandžurske meje

Koki Hirota, japonski minister za zunanje zadeve, je dne 26. junija poveljal v svoj urad sovjetskega poslanika Konstantina Jureneva in mu poveljal, da je sovjetska armada v Sibiriji ob mandžurski meji prevelika, kar ni v prid mirnih odnosov med Japonsko in USSR. Predlagal je ustanovitev posebne komisije, ki naj študira problem demilitariziranja prostrane meje in potem svoje nasvete predloži obema vladama. USSR ima v Sibiriji okrog 200.000 mož, mnogo vojnih aeroplanov in drugih priprav, ki ji bi služile v slučaju vojne z Japonsko. Jurenev je Hiroti odgovoril, da bo njegov nasvet predložil svoji vladi in ob enem znova poudaril, da ponuja sovjetska Unija Japonski v sprejem nenapadalni pakt. Japonska ga odklanja, ker mu nasprotuje armadna komarila, ki odločijo v japonski notranji in zunanji politiki. — Na sliki je sovjetski top, s kakršnimi je oborožena tudi njena sibiriska armada.

Konvencija Srpskog Narodnog Saveza

V petek 28. junija, na takozvani Vidovdan, se je pričela v Milwaukeeju, v isti dvorani kakor prej Hrvatske Bratske Zajednice, konvencija Srpskog Narodnog Saveza, ki predstavlja zdaj pod svojim okriljem vse nekdanje srbske podporne organizacije v tej deželi. V obeh oddelkih ima okrog 16.000 članov. V prešlih štirih letih je SNS nazadaval nad 3.000 članov. Imovine ima nekaj nad milijon dolarjev.

Izdaja svoje glasilo dnevnik "Srbobran". Kakor v HBZ, se vrše tudi v tej organizaciji veliki notranji boji, bodisi proti nevesčemu, koruptnemu vodstvu, kakor tudi osebni spor in pa boj načelnega značaja.

Napredna delegacija ima svoj blok, toda naročnjaško-cerkvenjaška klika je v večini.

Kazen za prepričanje

Berta Karg, stara 24 let, je bila v Monakovem obsojena na 15 let ječe in na izgubo civilnih pravic skozi 10 let, ker je prejemala od komunističnih beguncev v Parizu navodila za agitacijo med mladino.

Velik strah med ameriškiimi toriji pred "redistribucijo" bogastev

Roosevelto predlog za večje davke na prepise in dedščine ni bogatašem prav nič nevaren. Zaslomba kapitalistov v kongresu

Predsednik Roosevelt je s svojo nedavno poslanico kongresu, v kateri predlaga zvišanje davkov na dedščine in na prepise premoženja, ameriške bogataše tako razdražil, posebno še, ker je v nji naglasil potrebo "redistribucije bogastev".

V poslednjih par desetletjih se je ameriško bogastvo skoncentriralo v posesti malega odstotka ljudi. Nekateri izmed teh imajo milijardne imovine, poleg pa kontrolirajo še ogromne korporacije z nadaljnimi milijardami bogastev. In čim bolj se večajo bogastva na eni strani, toliko bolj je ljudstvo obubožano na drugi. Nekateri zdravniki kapitalizma vsled tega predlagajo "boljšo redistribucijo bogastev".

To, kar je priporočil Roosevelt, ne bo "redistribucija", pač pa povečanje davkov tistim, ki jih najlaglje plačajo. Zdaj je davčno breme skoro pretežno na konsumentih. Kapitalista pa je mogoče direktno obdavčiti le, kadar zapusti imovino dedičem in vlada od tega lahko odračuna znaten davek. Recimo, ako zapusti 100 milijonov in vlada računa 20 odstotkov davka, ostane dedičem še vedno 80 milijonov, ali več kot dovolj za "dostojno preživljanje". Davkov na dedščine so se bogataši ogibali s tem, da so že v življenju "darovali" otrokom ali sorodnikom milijonsko imovino, od daril pa ni treba plačati davka. Roosevelt priporoča davčno reformo, da se ta nedostatek, ki omogoča bogatašem legalno varanje vlade, odpravi.

Ako bo zvezna vlada kdaj hotela misliti na odplačevanje svojega ogromnega dolga, ki narašča v milijardah, bo morala denar vzeti tam, kjer je — torej iz premoženja multimilijonarjev. V ta namen bi morala

dedščine in darila obdavčiti toliko, da bi vsaj nekaj milijard spravila nazaj v državno blagajno in s tem med ljudstvo, temu pa jih bi kapitalizem znova ugrabil, kajti drugače v sedanjih uredbi ne more biti.

Toda ali bo imel kongres pogum naložiti multimilijonarjem davke, celo tako majhne davke, kakor priporoča Roosevelt? Težko, kajti kapitalisti so dvignili tak vik in krik, kakor da misli vlada ljudi žive odreti. Njih propaganda je silna kakor večni trditve, da mislijo socialisti "deliti". Kdor ima dva para čevljev, se mu enega vzame, kdor ima stanovanje štirih sob, se odda dve drugemu, kdor ima v banki \$200, se mu odšteje polovico itd. Na sličan način zdaj strašijo časopisi multimilijonarjev ljudstvo proti Rooseveltu.

Člani kongresa so takoj pokazali, da jih prav nič ne mika večati davke kapitalistom. Od kje naj potem pričakujejo prispevkov v svoje kampanjske fondse? Vsled tega bo o tem vprašanju veliko vrišča in bogataši pa si ohranijo svojo imovino.

Izdatki za militarizem naraščajo

Leta 1934 so vse države posvetile potrošile v pripravah za "obrambo" pol milijarde dolarjev več kakor leta 1933. Letos so stroški za militarizem še bolj narasli. Vsega skupaj so vlade lani porabile za oboroževanje 4 milijarde 400 milijonov dolarjev, računano na podlagi vrednosti prejšnjega zlatega dolarja, če bi pa računali na podlagi sedanjega, je treba imenovani vsoti došteti še 40 odstotkov.

Največjo armado ima sovjetska Unija, namreč okrog milijon mož. Francoska šteje s kolonialnimi četami vred nad 550.000. Armada Zed. držav ima nad 137.000 mož, skupaj z milico in rezervnimi četami pa 439.240 mož. Takozvanih mornaričnih čet (poleg mornarjev na vojnih ladjah) 109.255 mož. Japonska je imela ob zaključku leta 1934 nad 310.000 mož, v vojni mornarici pa 139.688.

Ob koncu prošlega leta je imela Italija 390.000 vojakov, letošnjo mobilizacijo pa je to

številno dvignila na milijon. Skupna tonaža vojnih mornaric je bila decembra lanske leto približno 5.830.000 ton, ali okrog 100.000 ton manj kot l. 1913, toda v novih proračunih za vojne mornarice določajo vse vlade gradnjo dodatnih vojnih ladij, poleg pa si jo gra-

Mera lojalnosti, kakršno se bi moralo zavreči

Chas. R. Walgreen se silno boji komunističnega okuženja. Ko je svojo nečakinja poslal v University of Chicago, je od nje izvedel, da se v nji večkrat pomenjujejo o sovjetski vladi, o komunizmu in socializmu. Bog pomagaj! "Nič več ne greš v to rdečkarsko gnezdo!" ji je ukazal, kapitalističnim listom pa sporočil svoj sklep. Začel je s kampanjo za senatno preiskavo in illinoiski senat je je resnično uvedel. Kdo si sploh upa zameriti se takim gospodom, ki štejejo imovino v milijonih!

Ampak preiskava ni dognala drugega kakor da je University of Chicago eno izmed najboljših vseučilišč na svetu. Res, da ne miži pred dogodki, kajti vsi, sok učni zavod, ki bi skušal predstavljati svet drugačen kot je, ne bi bil učni zavod. Molčati o državi, ki pokriva šestino zemeljske oble, ali tajiti, da je na svetu komunistično gibanje, bi bilo nesmiselno. Profesorji za socialno vedo morajo tolmačiti dijakom razlike v gospodarskih sistemih in razlike med političnimi gibanji. Mar je to veleizdaja?

Preiskovalna komisija meni da ne, da pa je v čikaški univerzi nekaj profesorjev, ki so komunistom nevedoma pojojali svoja imena in indirsiranja. Le profesorja Robert Morss Lovett ta si je izbrala za tarčo. Priporoča, da naj ga univerza odsluži. Aktiven je v American Civil Liberties League in vrhu vsega je absoluten nasprotnik vojne in pripravljivosti na obrambo. Komisija priznava, da je imel profesor Morss Lovett silna, ki je padel v svetovni vojni, dočim profesionalni kapitalistični patrioti tega o svojih sino-

vih ne morejo trditi. Profesor Lovett je z ozirom na vojno dejal, da jo oboja tudi Kelloggov pakt, ki ga je predlagala ameriška vlada. Njegovo stališče proti vojni je isto. A kljub temu, Lovetta se naj odsluži, ker se je zameril vladajočim. Če bi se navduševal za klanje in za sistem izkoriščanja, bi bil "lojalen".

To merilo "lojalnosti" je hnavstvo in klečeplazenje. Čim prej bo odpravljeno, toliko prej postane ljudstvo svobodno.

POLOM BEOGRADSKÉ POLITIKE V NOTRANJI IN VNANJI POLITIKI

Vlada obljublja omiljenje izjemnih zakonov. — Hrvatsko vprašanje in hegemonija Srbov

JUGOSLAVIJA je politično poleg Avstrije ena najbolj neurejenih dežel v Evropi. Diktatura, ki jo je proglasil leta 1929 kralj Aleksander, da siloma pretvori državo prepričajih se plemen in jih usoglasil v enega, ni dosegla namena, ker je zavrgla pravilo čuvstvovanja z narodom in njegovimi potrebami.

Hrvatsko vprašanje je še prav takšno, kakor je bilo do 20. junija 1928, ko je v skupščini v Beogradu srbski nacionalist Puniša Račić začel streljati v hrvatske poslance in ranil hrvatskega vodjo Stefana Radića ter tri druge poslance, dva pa ubil. Dne 8. avgusta isto leto je rani podlegel tudi Stefan Radić.

Po tem incidentu je skušal kralj nekaj časa vladati s takozvanim koalicijskim kabinetom, kateremu je imenoval za premijera slovenskega klerikalnega vodjo dr. Antona Korošca, toda naklonjenosti Hrvatov si ni mogel pridobiti. Nato je poskusil z diktaturo. Vse politične stranke je razpustil, državi je spremenil ime iz "kraljevina SHS" v Jugoslavijo in vlado pa izročil "močnim" ljudem. Nekaj časa je ta sprememba učinkovala ker so morali vsled ukaza diktature prenehati strankarski boji. Toda Hrvati so ostali pri svojih nacionalističnih inspiracijah, slovenski klerikanci niso odstopili od svojega stremjenja po avtonomiji Slovenije in vladajoča komarila v Beogradu je bila odločna v svojem vztrajanju za srbsko hegemonijo.

Gospodarska kriza je zadaa Jugoslaviji težke udarce. Režim ji ni bil kos in zato je vsa država danes še veliko bolj ubožana kakor pred krizo.

Atentat na kralja Aleksandra v Marselju dne 9. oktobra lanske leto je odprl vrata novim političnim krizam v Jugoslaviji na stečaj. Svet regentov, kateremu načeljuje princ Pavle, se je moral baviti po atentatu že s štirimi ministrskimi krizami. Ampak vsaka nova ali reorganizirana vlada s starimi smernicami je bila sprejeta med večino Hrvatov in Slovencev in med opozicionalci v Srbiji ter drugih krajih Jugoslavije (v Bosni, Dalmaciji, Macedoniji) enako sovražno. Režim pa, ki nima nikake zaslombe, razen med birokracijo in petolizci, se more vzdržati le s pomočjo nasilja. Diktatura v Jugoslaviji ni slonela na principu idealističnega fanatičnega nacionalizma, ob katerega se opira Hitlerjeva in Mussolinijeva, ampak na načelu ustrahovanja opozicije v takozvanem interesu edinstva države. Ta politika je morala končati s fiaskom. Pod pritiskom njenega bankrotiranja je moral kabinet Bogoljuba Jevtićka odstopiti.

Novo vlado je v drugi polovici junija sestavil Milan Stojadinović, ki ima v nji portfelj ministra zunanjih zadev. Notranji minister je dr. Anton Korošec. Do nedavna je bil politični jetnik diktature, zdaj pa je spet glavni žandarmerije. Z njegovim vstopom v vlado upa komarila in princ Pavle pridobiti naklonjenost in sodelovanje velike večine Slovencev. Drugi opozicionalni vodja, ki je vstopil v ta kabinet, je načelnik bosanskih muslimanov Ahmed Spaho. On je prometni minister. General Pera Zivković je vojni minister tudi v tem kabinetu. On je eden glavnih predstavnikov vladajoče srbske komarile. Dasi pristaš

(Nadaljevanje na 2. strani.)

MILICA RUŠI STAVKE

Nad delavce v lesni industriji v Tacomi je poslal general države Washington dva tisoč mož milice, da protektira skembe. Več o tem boju je v dopisu iz Washingtona v tej številki.

V stavki rudarjev v revirjih cinkovne rude v Joplinu, Mo., v Galeni, Kans. in ob meji Oklahome so kompanije navlekle oboroženih čuvajev, da so provocirali stavkarje. Posledica so bili seveda spopadi.

Prislo je vojaštvo in uspostavilo "red in mir". Nato je odšlo in stara igra oboroženih čuvajev se je ponovila. 24 ur po odhodu vojaštva so kompanije

zahtevale, da se čete vrnejo, ker brez vojaške protекcije rudnikov ne morejo obratovati. Stavka se je pričela 8. maja.

Stavko delavcev poulične železnice v Omahi, Nebraska, je strlo vojaštvo, istotako v Freeportu, Ill., in kjerkoli drugod je pozvano, da "posreduje".

V Eureka, Calif., so policaji dne 21. junija ustrelili deset stavkarjev. Vseposvod se vrši stavkovni boj delavcev v znamenju nasilja in oblast ima v tem prednost. Seveda, če bi bila oblast delavska namesto kapitalistična, bi bil rezultat za delavce v stavkah njim v prid.

CENIK KNJIG

V tej številki na 5. strani je priobčen revidiran cenik knjig, ki jih ima v zalogi Proletarčeva knjigarna. Velika zbirka najboljših slovenskih literarnih del. V zalogi tudi angleške knjige. V ceniku v tej številki je vključenih

61 novih slovenskih knjig

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSKA SREDO.

Izdaja Jugoslovenska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE.

NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četiri leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor..... Frank Zaitz.
Business Manager..... Charles Pogorelec.
Assistant Business Manager..... John Rak Jr.

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

3639 WEST 26TH STREET CHICAGO, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864.

Zasluge družin v delavskem gibanju

Meseca maja so razne organizacije v Milwaukeeju priredile županu D. W. Hoanu slavje k njegovemu 25-letnemu delovanju v mestni službi. Govornik za govornikom je vstajal in poveljeval zasluge slavljence, ki je pomagal več kot katerikoli drug posameznik k slovesu milwaukeeškega mesta.

D. W. Hoan je v odgovor na laskave komplimente dejal, da ga zelo veseli, ker je tu in tam deležen tudi nekoliko priznanja, ne samo kritiziranja. "Ampak zasluga za vse, kar sem storil in dosegel za občino, ne spada meni, ampak v veliki meri moji družini," je dejal Hoan.

Svojim uradnim poslom in gibanju, v katerega veruje, je dal dneve in večere, delavnike in nedelje tolikokrat, da se bi mu morala žena z otroci vred upreti, ako ne bi čutila in mislila z njim in mu dala moralno oporo pri njegovem delu. Medtem, ko bi šel marsikdo drugi v službi na izlete, v gledališča, v letovišča, prezimovališča, v igrišča ali si iskal kake druge zabave, je šel Hoan na seje, se posvetoval s sodrugi, kako bi čimbolj koristil svojemu mestu, se odzival vabilom na shode vseh posvoda z Zed. državah, in sprejemal odborniška mesta v vsakovrstnih organizacijah za socialno skrbstvo, v socialistični stranki in v vsaki drugi skupini, o kateri je smatral, da je v korist sosesčini in splošnosti.

Sodrug Hoan je na tem slavju dobil priliko tolmačiti, da je delo, ki ga je izvršil, ne samo njegovo, ne le strankino, pač pa v enaki meri delo njegove žene, ker ni zahtevala od moža, da naj bo doma "kakor so drugi" in ker ni pričakovala od njega komforta in brige, kakor ga pričakuje marsikaka žena.

V socialistični stranki je veliko mož, ki niso in je bodo nikdar imeli prilike povedati svetu, da jim je mogoče delovati za pokret, se zanj žrtvovati in trošiti svoja skromna z naporimi deli pridobljena sredstva samo zato, ker njihove žene čutijo z njimi.

Delavcu, ki gara v tovarni ali rudniku, ali ki je morda večino časa v poslednjih letih vsled krize brez zaslužka, je v tej dobi skrb za družino več kakor pa samo težak problem. Če je kljub temu še v stanju sprejemati odbore, udeleževati se sej in shodov, prispevati, delovati v kampanjah, posecati razne prireditve in se brigati pri vsem tem za neštete podrobnosti, tedaj je v stanju tak mož vršiti to delo ne samo ker ima prepričanje iz jekla, ampak ker mu je žena v pomoč pri razumevanju njegovega dela. Dasi mu morda čestokrat očita — in kako ne bi, ko bi potrebovala za vzdrževanje družine dolarjev, pa celo nikljev primanjkuje, kljub temu odobrava njegovo delo. On ima mogoče vsaj nekaj užitka od tega, zahaja med svet in se razvedri. Ona ostane zaprtá v svojih skrbih.

Marsikak možki, o katerem so prijatelji mislili, da ga ne bi premaknilo ničesar z njegovega stališča in prepričanja, je omahnil, ker ni zmožal premagati ovir v družini. In mnogokateri možki, ki bi sam od sebe ne zmožal vztrajati, je postal bojevnik in organizator, ker mu je bila žena v pomoč in v vzpodbudo.

Osvajanje brez vojne

Japonska si je ta in prejšnji mesec osvojila štiri nadaljne kitajske province, z okrog 50,000,000 prebivalcev, ne da ji bi bilo treba vojne. Kitajskim četam se enostavno ukaže, da se naj umaknejo, in Kitajci se ne pomišljajo dosti. Kitajski vojaki odidejo in takoj nato vzamejo varstvo nad "redom in mirom" japonske čete.

Pod vlado Japonske je po teh novih osvojitvah več ljudi, kakor je prebivalcev v Zed. državah. In če bo z osvajanji nadaljevala, bo kmalu dosegla tudi število prebivalstva sovjetske Unije.

Ta rastoča Japonska postaja čedalje mogočnejša militaristična sila. Nekateri se nadejajo, da si bo na Kitajskem polomila zobe, ker je za male japonske otoke preogromna, da jo bi mogli požreti. Drugi niso tako optimistični. Kitajci Japonsko sicer mrže, toda Japonci trdijo, da je to posledica propagande in šolstva zapadnih vevsil, ki ga vzdržujejo na Kitajskem. Ko hitro Kitajci spoznajo, da jim žele Japonci dobro, dočim jih zapadne vevsile drže k tlom, da ne spoznajo svoje važnosti in aile, se bodo simpatije kitajskega ljudstva obrnile k svoji osvoboditeljici Japonski.

Ako se to res zgodi, si Japonska s pomočjo Kitajske zgradi militaristični aparat, ki bo neizčrpljiv in nepremagljiv. "Rumena nevarnost" bi prišla po tem res v veljavo.

Ampak to so le ugibanja in sklepanja. Dejstvo danes je, da si Japonska upa, česar se bi do postanka sedanje ekonomske krize ne bi drznila podvzeti. Japonski militarizem je z osvojitvijo Mandžurije in s svojim prodiranjem v nadaljne kitajske teritorije demonstriral, da je prevladujoči vpliv zapadnih vevsil v Aziji zatoni. Njegovo vlogo je prevzela Japonska, ki nič ne taji ali skriva, da se morajo ameriški, angleški in francoski interesi na Kitajskem umakniti japonskim.

Demokracija Jugoslavija

Ako naj veljajo za merilo demokratičnosti posameznih dežel ministrske krize, tedaj je Jugoslavija približno toliko "demokracija" kakor Francija, ki menja svoje kabinete le malo manj pogosto.

Mussolini deli medalje materam, ki imajo po ducat in več otrok. Stori bi boljše, ako bi otrokom delil kruh.

INTRIGE KAPITALIZMA IN CERKVE V MEHIKI

Mehiško delavstvo se je letos v raznih krajih deželo poslužilo stavk, da si izboljša svoj življenjski položaj. Kapitalisti so od vlade zahtevali "protekcijo", kakršne so npr. delni in Zed. državah. Toda predsednik Lazaro Cardenas je izjavil, da so zahteve delavcev upravičene, zato bodo bogate korporacije najboljše protektrane, ako stavarjem ugođe. Na pomoč privatnim interesom je prišel nato bivši predsednik Plutarco Elias Calles, čigar beseda je bila v mehiški politiki odločujoča skozi dolgo vrsto let, ki je v poslanici predsedniku Cardenasu izjavil, da je stavk preveč, da so mnoge popolnoma neupravičene, in da nimajo voditelji mehiških delavcev za mehiško revolucijo nikakih zaslug. Cardenas je Callesu odgovoril z razpustitvijo svojega kabineta, da je iz njega izločil vse Callesove pristaje in nato sestavil novega z ljudmi, na katere so zanesli, da bodo podpirali njegovo

politiko. Glode stavk pa je odgovoril, da je dolžnost vlade pomagati delavstvu v njegovih naporih za izboljšanje življenjskega standarda. Zaeno s kapitalisti intrigira proti Cardenasovi vladi katoliška cerkev. V glavnem mestu je nedavno organizirala veliko demonstracijo, katoliške organizacije v Zed. državah pa sprejemajo resolucije proti brezobčini mehiški vladi. V nekaterih zahtevajo, da naj predsednik Roosevelt odklopiše ameriškega poslanika Josephusa Danielsa, češ, da se ne zavzame za preganjanje katoličane. Na sliki je poslanikova hiša v mehiškem glavnem mestu, h kateri je nekdo položil bombo. Eksplozija ji ni napravila velike škode. Ranjen ni bil nihče. Poslanik Daniels in mehiška policija rta mnenja, da je bomba podtaknil kak fanatik, ki bi rad, da bi ameriška vlada zavzela proti mehiški sovravno stališče.

H. B. Z. OSTANE V STARIH TOKIH

V ponedeljek 24. junija so bile volitve v glavni odbor končane in z njimi vred tudi dolgotrajni boj, ki sta ga vodila dva glavna bloka drug proti drugemu za mandate. Delegati, ki so zborovali trinajst dni in bili upravičeni do 15 dnevnic (13 delavnikov in dve nedelji), neštveši dnevnic na vožnji, so bili zadnji dan toliko utrujeni, da je eden izmed njih predlagal porušenje prejšnjega sklepa, ki je določal dnevnic po \$8 in predlagal, da naj bodo po \$10 zaradi umornega dela, ki so ga vršili. Ta predlog ni bil sprejet, pač pa so sklenili, da naj dobi vsak delegat tri dodatne dnevnic, kar jim je dnevno plačo na ta način zvišalo na blizu \$10.

Trije komunisti v odboru.

Komunisti, ki so kontrolirali na tej konvenciji okrog 60 glasov in imeli skupno z Jonič-Bazdarjevco skupino hrvatskih narodnjakov nad 90 glasov, so dobili tri mandate. V nadzorni odbor je bil izvoljen komunist Muselin in v porotni šneler. E-nega odbornika so dobili tudi v odbor otroškega doma. Na njihovi listi sta bila izvoljena za glavnega tajnika Božo Jonič in za blagajnika Vinko Vuk. Jonič je hrvatski narodnjak, toda ne separatist. Že ko je bil glavni odbornik HBZ, ga je jugoslovenska vlada odlikovala z nekakim ordenom sv. Save. Vuk je liberalec. Pri volitvah v nadzorni osek je zmagal blok "složnih zajedničarjev", kakor so se nazivali komunisti in njih zavezniki, poleg z enim komunistom še z dvema drugima kandidatom.

Vse po starem.

V bistvu ostane ves notranji ustroj HBZ in sestava njenega glavnega odbora nespremenjena. Predsednik Butković je pri otvarjanju konvencije privezal na svoje predsedniško kladivo trak, ki je predstavljal hrvatsko zastavo. Konvencija se je pričela v kosanju, kdo bo večji hrvatski nacionalist. Komunisti so po svoji stari oportunistični navadi to razpoloženje izrabili. "Naše krilo, dasi v manjšini, je pognalo v marsikakem slučaju reakcijo v beg," piše komunistični Radnik z dne 28. junija. "Eno izmed teh vprašanj je vprašanje borbe tlačnje hrvatskega naroda za svojo svobodo. V tem vprašanju ne samo da se je delegacija levega krila borila kakor levi, ampak so imeli pozicijo jasno kakor kristal..."

Tak je danes "komunizem" hrvatskih komunistov v Ameriki, tekmovanje z Zubakovimi "domobranci" v varanju ameriških hrvatskih delavcev, katere v tej strahoviti krizi vlačijo zaeno s Pavličevići-Mussolinijevimi agenti v starokrajsko politiko, ki se priseljenega ljudstva, v borbi za kruh v tej deželi, prav malo ali pa skor

čisto nič ne tiče. Če bi komunisti bili pogumnejši, ne bi apelirali na sentimente ignorantov, katere vabi pod krinko narodnjakstva v svoj tabor kak špijon Zubak, ampak bi hrvatskim delavcem odkrito povedali, da je čisto vseeno, če jih v Jugoslaviji zatiriz srbski ali pa hrvatski izkoriščevalec, kajti edina razlika med njima je v "ve-ri" — ne v jeziku! Hrvati pod vlado hrvatskih Zubakov ne bodo prav nič bolj svobodni kakor pod vlado srbskih Živkovičev!

"Oportunizem levega krila."

Oportunizem hrvatskih komunistov je bil očividni v času konvencije tudi v letakih, ki so jih izdajali in delili med delegate. Eden izmed njihovih letakov, ki so jih pisali proti "ortodoksnim" hrvatskim šovinistom, je imel naslov: "Doli z izdajalci hrvatskega naroda!" V boju proti večini gl. odbora, ki je zmagala tudi na tej konvenciji, so komunisti poudarjali, da je HBZ izgubila pod njenim vodstvom okrog 15,000 članov, 25,000 članov pa je odpadlo iz razreda za bolniške podpore. Butković in drugi so nato odgovarjali, da je kriva kriza — in da so izgubile tisoče članov tudi take organizacije, ki niso zapletene v težke frakcijske boje.

Zajedničar. — Sirotišče.

Glasi "Zajedničar" je prejelo za oglašje vnanjih tvrdk v prošlih treh letih \$5,000. Na razpolago za oglašje proti plačilu bo tudi v prihodnje.

V bodoče bo moral vsak član HBZ plačevati v sklad za sirotišniško 7 namesto 5c, kot so jih plačevali dozdaj. Izdatki za vzdrževanje sirotišnice znašajo redno tri tisoč dolarjev mesečno, prispevek po 5c od člana pa je znašal le \$2,400, ali \$600 premalo. Upravitelj sirotišnice Geo. Kutuzović je poročal, da bo na zahtevo oblasti treba preurediti kanalizacijo na zemljišču sirotišnice, kar bo stalo \$7,000. Stroški za vzdrževanje vsakega otroka v sirotišnici znašajo \$30 mesečno.

Zadolžen upravni fond.

V slabem položaju je tudi upravni fond Zajednice, ki si je moral do te konvencije izposoditi iz drugih fondov štirideset tisoč dolarjev! Vsak član plačuje v upravni sklad 20c mesečno.

Pravni svetovalec HBZ ostane Bogadek, za vrhovnega zdravnika pa je bil izvoljen dr. Pavlinac. Slovenec dr. Arch je dobil 79 glasov.

Zelo vroča je bila razprava o vprašanju, če je glavni upravni odbor storil pravilno, ko je prispeval \$300 v obrambo treh Pavličevićev teroristov, kateri so bili po atentatu na Aleksandra v Franciji aretirani in gnani pred sodišče v Parizu. Dele-

gat Zubak je dejal, da je izvršil atentat "najboljše delo" za hrvatski narod. Konvencija je prispevek iz blagajne Zajednice v obrambo obtoženih Pavličevićev agentov odobrila s 112. proti 93. glasovi.

Plače in "titelni".

V debati o predlogu za zvišanje plač glavnim odbornikom, kateri ni bil sprejet, je delegat Virovac iz Chicaga izjavjal, da nihče izmed upravnih odbornikov ni "umski" delavec v pravem pomenu besede. Plačo prejemajo za svoje titelne, dočim je njihov najsposobnejši klerk, knjigovodja Gregorić, ki res vrši umsko delo, plačan le \$140 na mesec. Butković je na to odgovarjal, da je treba upoštevati ne samo delo, ampak odgovornosti, ki jo imajo upravni odborniki. Neki delegat je v medlicu dejal, da je bil bivši glavni tajnik Solić dobro plačan, pa je vseeno kradel.

Fišerjeva tožba.

Urednik Petrak je odgovarjal na napade komunistov z ozirom na tožbo, ki jo je vložil komunistični vodja Leo Fišer proti Petraku za \$25,000 odškodnine, in proti HBZ za \$50,000 odškodnine. Komunisti so v razpravi na konvenciji Petraka pozivali, da naj laži proti Fišerju prekliče, in slednji bo umaknil tožbo. Toda namesto tega je Petrak začel navajati dejstva o Fišerju, o izključenju in ukoru, ki mu ga je dala kom. stranka, o njegovih prejšnjih načinih preživljanja — in ko je Petrak končal, se ni oglasil niti en komunist, da bi branil Fišerja, kateri je bil že prvi teden izgnan s konvencije. Fišer je bil radi svojih grehov in napak levemu krilu ves čas v breme. Najbrže bo vsled tega med svojimi ljudmi obsojen na zadnjem klop in v pozabljenje, kakor pred njim drugi slični vodje.

"Napredni Zajedničari."

V nedeljo 23. junija je imelo krilo svoj poslednji sestanek na tej konvenciji. Vršili so se vsak večer. Mnogi delegati so kritizirali naziv "levo krilo", češ, da ne vleče, da cika na radikalizem in komunizem, pa odbije marsikoga, ki bi ga drugače morda laglje pridobili. Sklenili so, da se bodo v bodoče imenovali "Napredni Zajedničari". Firmo "Levo Krilo" se izbrise. Njihovo glasil "Borbeni Zajedničar" bo izhajalo po konvenciji enkrat na mesec.

Vzeto vse v upošte, ni bila milwauska konvencija HBZ drugega kakor 15 dni grmenja, dežja pa prav malo. Spremembe so neznatne, vodstvo je isto in visoki potrošek je bil res nepotreben luksus.

Prihodnja redna konvencija bo čez štiri leta v Pittsburghu. —X.

POLOM BEOGRADSKÉ POLITIKE V NOTRANJI IN VNANJI POLITIKI

(Nadaljevanje s 1. strani.)

in zagovornik vojaške diktature, je privolil v to reorganizacijo, češ, poskusimo! Ostali ministri so, Bogdan Leticia, finance; Ljudevit Auer, pravosodje; Milan Vrbanić, trgovina; Nikola Preka, socialna skrb; Miloš Bobić, javna dela; Mirko Komnenović, prosveta; Svetozar Stanković, poljedelstvo; Gjurio Jan-ković, minister brez portfelja.

Prince Pavle se je pred sestavo tega kabineta posvetoval tudi z vodjem večine Hrvatov dr. Vladko Mačkom. Ta je bil izjavil, da je pripravljen sodelovati edino pod pogojem, da se razpišejo svobodne, tajne volitve v skupščino. Poročajo, da mu je Pavle to obljubil — vendar pa je tehnično nemogoče to takoj izvršiti. Maček je odgovoril, da novi vladi ne bo delal zaprek, toda njegovi poslanci ne bodo šli v sedanjo skupščino pod nobenim pogojem, niti ne poslanci ostale opozicije, pač pa bodo čakali, da Stojadinovičeva vlada razpiše nove volitve in dovolji političnim strankam svobodno delovanje.

O Stojadinoviču pišejo, da ni bil diktaturi nobenkrat naklonjen in da ima resen namen demokratizirati državo. Obljubil je tudi več svobode tisku, kar pa ne pomeni, da bo cenzura odpravljena; k večjemu, da ne bo toliko "stroga" in nesmiselna, kot je bila doslej.

Poleg nacionalnih razlik in notranjih homatij ima Jugoslavija težkoče v orientiranju svoje vnanje politike. S sovjetsko Rusijo se zdaj ni v diplomatskih odnosih. Ruski belogardisti imajo v Beogradu velik vpliv. Komunisti se nad režimom valed tega maščujejo z netenjem nacionalizma in propagiranjem svobodne Slovenije, svobodne Hrvatske in svobodne Makedonije. Oni vedo, da je to nesmisel, kljub temu so se oprijeli te za delavsko stranko nepodobne taktike, ker hočejo, da naj bo država, ki noče odkritega sprijaznenja z USSR, čim šibkejša. Drug njihov namen je, da jo primorajo v sporazum z Moskvo, pa bi potem v nagrado za ta njen korak prenehali s taktiko razkrajanja jugoslovenske države.

Velika zagonetka je tudi vprašanje, ali naj se Jugoslavija še oslanja v vnanji politiki na Francijo, ali pa se obrne k Nemčiji. Dokler je bila Francija z Italijo neprestano v sporih, je Jugoslavija imela v Franciji naturno zaveznico. Od kar pa sta se Pariz in Rim pobotala, se Jugoslavija na francosko protekcijo več toliko ne zanaša, zato ji je postala Italija relativno nevarnejša kakor prej, čeprav je Mussolini v sporazumu s Francijo izjavil, da ne goji na Balkanu nikakih osvojevalnih namenov.

Hitlerjeva vlada se trudi to negotovost v Jugoslaviji izbrati zase. Nemški ministri Beograd pogosto posejajo. Zbližanje med Jugoslavijo in Nemčijo bi bila protitež Mussolinijevi nevarnosti, kajti Jugoslavija je prepričana, da ne želi Mussolini ničesar bolj kakor osvojitve nadaljnjih jugoslovenskih krajev. V ta namen podpira Italija finančno in diplomatično tudi hrvatski separatizem, kar je bilo posebno očitno po atentatu na Aleksandra. Vodja teh nacionalistov, dr. Ante Pavelić, ima svoj glavni stan v Italiji in njegovo propagando financira vlada v Rimu.

Vsi ti problemi čakajo rešitve. Notranji minister dr. Korosec je za protektriranje katoliške fašistične Avstrije in za prijateljstvo z Italijo ter proti zbližanju s Hitlerjem. Mnogo drugih politikov zastopa nasprotno stališče. Kako najti v tej neodrejenosti in konfuziji jasno pot bodisi v notranji ali vnanji politiki, je problem, ki ga bo Stojadinovičeva vlada tu in tam skušala načeti, toda rešiti ga tudi ona ne bo mogla. V ravnotežje svojih notranjih tokov bi Jugoslavija zelo potrebovala močno socialistično gibanje. Toda zaslepljeni kabinet prejšnjega premierja Jevtića je s svojimi sodniki pri zadnjih volitvah socialistično listo razveljavil, ker se je ustrašil zanimanja zanjo, ki ga je kazalo ljudstvo na socialističnih shodih. Ako bo Stojadinović res razpisal svobodne in tajne volitve, kar je zdaj še zelo dvomljivo, pride tudi delavsko gibanje Jugoslavije do svoje prave veljave. Brez tega je v tej dobi moderna država nemogoča.

Aktivnosti kluba št. 1

Chicago, Ill. — Na prošli seji dne 28. junija so pristopili v klub št. 1 trije novi člani (Matt in Lizi Kure ter Jos. Gerbays), Frances Langerhole, zdaj Mrs. John Rak, pa je prestopila iz kluba št. 5 v Johnstownu v klub št. 1.

Finančno poročilo tajnika Justina Zajca in finančna poročila o raznih klubovih prireditvah v tem letu so bila mimeografirana in razdana članom, ki so se udeležili seje.

V fond za s. Adolf Dreiffussa, kateremu dolguje okrajna organizacija \$500 na zaostali plači, je klub prispeval \$10 in ob enem se pobirajo prostovoljni prispevki. S. Dreiffuss je težko bolan in v velikih stiskah, pa je potrebno, da mu organizacija, za katero je delal, poravnava vsaj del svoje obljacije.

Večerni piknik pevskega zbor "Sava" se vrši v soboto 3. avgusta pri Keglu v Willow Springsu. Vstopnice so po 25c.

Piknik socialistične stranke čikaškega okraja se vrši v soboto 24. avgusta v Pilsen parku na 26. cesti blizu S. Kedzie Ave.

S. Garden je poročal, da bo meseca julija sklicana konferenca čikaškega članstva soc. stranke. Datum bo naznanjen vsem pisмено.

Mary Jugg je poročala o mladinskem odseku Red Falcons, o šoli tega oddelka, ki se vrši vsako soboto popoldne, o izletih, ki jih prireja šola, in ob enem je apelirala, da naj starši urgirajo svoje otroke v posečanje te šole. Zda jo obiskuje kakih 30 otrok.

Dalje je poročala o ženskem odseku soc. stranke v Chicagu, v katerem je ona poleg Mary Oven zastopnica kluba.

Organizator Pogorelec in Angela Zaitz, članica agrarijskega odseka, sta poročala o problemu pridobivanja novih članov v klub in o obiskih članov, ki so zaostali s članarino.

Alice Artach je poročala o delu in stanju angleškega odseka (Social Study Club) in D. J. L. o delu odseka za razpečavanje literature.

Po končanem dnevnem redu je predaval s. Frank Zaitz o razvoju komunističnih strank in njih taktiki od početka do danes z ozirom na posledice na splošno delavsko gibanje. Diskuzije po predavanju so se udeležili Fr. Alesh, Joško Oven in Anton Garden.

Poročevalec.

Sin Blaža Kaltingerja utonil

Chicago, Ill. — Blaža Kaltingerja, ki je znan mnogim rojakom v tej naselbini, je zadel nova nesreča. V nedeljo 30. junija sta šla s sinom Stanleyem na piknik društva št. 39 SNPJ v Willow Springs. Sin je nato odšel s par drugimi fanti k starem, z vodo zalitemu kamnolomu, kjer so se kopali. Voda v njemu je zelo globoka. Kmalu so pritekli na Keglov vrt in Blažu sporočili, da mu je utonil sin.

Mladji Stanley je bil Blažev edini otrok. Zena mu je umrla po dolgi bolezni že pred leti. Našemu zvestemu prijatelju in somišljeniku izrekamo ob tej težki, nenadomestljivi izgubi iskreno sočutje. — P.

ANDREAS LATZKO:

SEDEM DNI

ROMAN. — Poslovenil MILE KLOPČIČ.

(Nadaljevanje.)

Abt bi bil gotovo poslal bankovec nazaj, si olajšal srce z nekaj zaničljivimi besedami v pisnu, če ne bi bil dolgo pričakovani odgovor prišel tri in dvajsetega decembra, ravno en dan pred svetim večerom. Olepšati na smrt bolni materi božične praznike, to je bila pač prehuda skušnjava.

Kaj bi dal zdaj za to, da bi bil takrat manj mehak. Kajti ravno na sveti večer, ko so sredi bolniške sobe prižgali drevesce in je z usmiljenko dvignil bolnico, da je sedela, je prvič opazil na materini spalnici srca rdečo liso, ne večjo od novčiča. Z vsakim dnem se je rana hujšala, natančno kakor so to napovedovale usmiljenke; naposled je postala zlobna zver, ki je se cele tri mesece žrla kožo z bednega, mučenega telesa, ki je ob vsaki kretnji iztisnila bledim ustnicam rahlo ječanje, samo zato, ker skopi, brezsrčni lopov ni mogel utrpeti od svojih milijonov več kakor kvečjemu deset mark! Mar ni bilo kakor opomin usode, kakor klic iz groba: "Ne pozabi mojih bolečin!" — da se je moral natanko čez leto dni, ravno na božični večer pojaviti ta lopov v Berlinu ter prečiti pot sinu?

Jezen je bil Abt z urnim korakom premeril ves Zivalski vrt ter neodločen obstal na robu široke ceste samih vil, kjer so se mu zableščali v oči in mu jemali vid refleksi razsvetljenih oken, ki so se zrcalili v vlažnem tlaku. Naj izvrši svojo namero ter blodi po cestah bogate četrti?

Nenadoma ga je predramil tuj glas moškega, ki je prišel za njim. Pod vsako pazduho je držal velik zavoje, pa ni mogel prebrati naslova, ki so mu ga bili potisnili v roko. Abt mu je vzel listek iz roke in stopil pod prvo svetilko.

Sprva si je nejevoljen pomel oči. Kamorkoli je pogledal, povsod je zdaj že bral osovraženo ime. Hudiča vendar: kaj ni bilo tu res zapisano: "Po naročilu gospoda barona Mangiena?"

Prestrašen od nenavadnega Abtovega strmenja, bi bil nosal rad zahteval svoj listek nazaj. "Bom že sam našel — daj mi tisti papir nazaj!" je zaman molodoval; ta neotesane je tekel pred njim ter obstal šele, ko je našel iskano hišno številko.

Vile, kakršne so v vsaj tej okolici, stanovanje petičnih ljudi. Da je imel gospod baron v tej okolici prijatelje in da daje njihovim otrodom darila, to ni bilo nič čudnega. Samo radovednost, zakaj ni sedel doma pri svojih otrocih, se je spet oglasila in ni popustila, zbudila je v njem nespametno upanje, da bo morda nosač vedel kaj povedati, ko se spet vrne iz hiše.

Sprva sploh ni maral odpreti ust, tekel je, kar je mogel, šele ko sta sredi pretekle prazne ceste gosposke četrti, je strahopetec počasni korak, postal polagoma zgovoren ter si upal celo pokazati dve marki, ki jih je bil dobil. "To ti je bila babnica in pol!"

Razdražen mu je sledil Abt še po stopnicah k podzemski železnici, držal žlobudravca za suknjo, a vendar ni mogel spraviti iz njega več, kakor da hišnega gospodarja ni videl. Mogoče je bila lepa gospa vdova? V črtni vsekakor ni bila — vsa v rdeči svili — in dišala je! "Fant — fant! Kakor greda samih hiacint!"

Dolgo še je stal Abt pred zaporo podzemске železnice. Lepa ženska? In nobenega moškega v hiši? Saj se baje dogaja, da tudi vsaka gospoda ni tako natančna, kar se tiče morale? Če bi bilo tako, bi bila s tem rešena uganka, zakaj se potika gospod baron po Berlinu? Morda je oni drugi odpotoval? —

Malo je manjkalo, da se Abt ni zaletel v vrtno ograjo, tako naporno zatopljen je bil v neobičajno premišljevanje. Še se je temno spominjal nekega pretepa z "malim gospodom baronom", obupno je vrtal po svojih spominih ter iskal dogodka, ki se ni brez kakršnekolik zveze ravno zdaj javljal v njegovem spominu.

Za Veliko noč, na veliko nedeljo ali veliki ponedeljek je moralo biti, to drži — ker mu je bil oče prejšnji večer prinesel na posteljo veliko stekleno kroglo, pisano lesketajočo se kroglo, ki je bilo vanjo vfito velikonočno jag-nje. Kakor bi posvetil, je nenadoma oživel ves spomin: naslednji večer ga je mati pretepla, hudo pretepla, rahločutna, potrpežljiva mati, ki je poredkem in nerada dvignila roko nanj. Zakaj? Zato, ker je hotel "mali gospod baron" imeti njegovo kroglo! Cela ve-

lika soba v vilji je bila polna igrač, proletarski frkolin pa naj bi si bil lepo mirno dal vzeti svojo kroglo, svoj edini zaklad! S šestimi leti je bil človek pač še ncumen — šele pozneje so mu vtepli, da ni smel biti močnejši in da je vse na svetu za druge.

Gospodu baronu pa se ni bilo treba izpremeniti. Ta je smel še zmerom segati po vsem. Kar mu je bilo všeč, si je kratkoma vzel, bodisi stekleno kroglo ali žensko — zanj sploh ni bilo razločka med svojim in tvojim. "Mali gospod baron" je zrasel pač v velikega gospoda barona; ta je šele smel vse!"

Abt je težko vzdihnil, si potegnil klobuk z glave in trgal ovrtnik sem ter tja.

Vseh trideset let samega neprestanega pomanjkanja in trpljenja, z nikakim višjim smotrom, z nikako srečnejšo možnostjo pred oči, kakor imeti v najboljšem primeru streho, cele podplate in tisto bore nekaj žrtja — to bedno življenje, nenadoma postavljeno baronovemu nasproti, je skelelo kakor rana. Kakor zasledovan je zdrvel po cestah, ko da bi lahko ušel svojim mislim.

Začuden je opazil, da so ga bili njegovi koraki privedli nazaj pred vilo. Blesk tablice iz medicine ga je zvalil čez cesto. Ime je že poznal z nosačevega listka in ga šepetaje ponavljaval predse:

"von Brenken, von Brenken, von Brenken" — dokler mu ni roka, preden je utegnil to preprečiti, skočila h gumbu zvonca.

Najrajši bi bil zbežal, pa ni našel moči, da bi se bil odtrgal, in je šele premišljeval, da mora pač nekaj reči, da si mora izmisliti kakršenkoli izgovor. Tedaj pa je zagledal skozi ovalno okence, da že prihaja sluga po stopnicah.

Nič drugega ni kazalo, kakor da se napravi berača, a tudi to je zahtevalo vaje. Zardel je ko kuhan rak, in zašel bi bil v najhujšo zadrego, če bi ga bil sluga vprašal, po kaj je prišel. Prepogosto pa se je dogajalo, da so vojni invalidi, ki so v vojni služili pod poveljstvom hišnega poglavarja, trkali na dobrotljivost svojega nekdanjega poveljnika. Človeka, ki je celo na sveti večer ostal na cesti, nikakor ne smejo spoditi praznih rok od vrat. Gospod major je sicer v sredo odpotoval, za danes pa bo gospa baronica gotovo rada —

Odpotoval! — Dalje Abt sploh ni poslušal. Ne da bi se zmenil za slugov osupli obraz, je zamrmral nekaj, kakor "se bom že vrnil", in odhitel.

Odpotoval!! — Nekaj trenutkov ga je spreletela blaženost, občutek zmagoslavja, kakor da ima zdaj gosposda barona v krempljih. Zakaj? — Ker je danes dospel v Berlin, major Brenken pa odpotoval iz Berlina? To veliko odkritje! In če ima Mangien res razmerje z gospo majorjo? Kaj bi to brigalo njega, Karla Abta? Migljaj, in prvi stražnik bi odvedel predrznega proleta, ki je poizkušal nadlegovati visokega gosposda.

Kaj ni prva kazen zaradi steklene krogle prav nič zalegla?

VI.

Otto Schütze je sedel kakor zmerom za mizo v kotu pod Hindenburgovo soho ter kartal s svojimi gosti. Konvencionalni krčmarski nasmeš okrog njegovih ust je odrevenel, kakor hitro je v vstopajočem gostu spoznal sina samomorilca Ludwiga Abta.

Ob začetku njegovega življenja — kot neizučeni pomožni delavec v Mangienovi tovarni — se je, tudi Otto Schütze navduševal za novo gibanje, ki je obetalo krajši delavnik in višjo mezdno. Da pa bi se kakorkoli priključil stranki, tega bog varuj: ni mu dišalo, da bi hodil za druge po kostanj v žerjavico kakor prsmuknjeni Abt. Kdor je zavrgel sijajno službo in pahnil svojo družino v pomanjkanje zaradi takoimenovane solidarnosti, ta ni zaslužil drugega ko vrv za vrat. Postenjaki skrbje sami zase; norci, ki so hoteli služiti "splošnosti", so padli nazadnje prav tej splošnosti v breme. Tako se je zgodilo tudi Ludwigu Abtu.

Čisto do kraja dokazati gosposdu Schützeju, da je bil on tisti, ki je spravljal takrat policijo na sled skritih časnikov, tega kajpada niso mogli. Dejstvo pa je, da bi se bil nenadoma moral ta potuhnjeni delavec naseeliti v čedno vratarško hišico in da je moral pobrati šila in kopita ter pod varstvom policije odnesti pete skozi noč v meglo, da je ušel pestem svojih bivših delovnih tovarišev.

(Dalje prihodnjič.)

INVAZIJA BREZ ODPORA

Japonske čete so prevzele proli mesec kontrolo nad velikimi kitajskimi provincami Hopci, Santung, Sani in Čahar skoro brez odpora, ker se je kitajsko vojsništvo umaknilo na zahtevo japonskega poveljstva preje nego so dospeli Japonci. 50 milijonov Kitajcev je s to spremembo prišlo pod "direktno sfero japonskega vpliva", nevtični Mandžurijo, ki so si jo Japonci že prej osvojili. Na sliki je viak z japonskimi vojniki, ki se vozijo v novo osvojene kraje.

PRIKAZEN KRISTA NA DIMNIKU BLIZU UNIONTOWNA

V premogarski kemp Collier, 6 milj od Uniontowna v Pennsylvaniji, ima barako in hišo Joe Sterle. V baraki živi Tony Karishman, in iz te kočee se dviga dimnik iz glinastih cevi. V tem ni nič posebnega, kajti barak in dimnikov iz glinastih cevi je v premogarskih kempah nič koliko.

Kljub temu je prišlo obudovati Sterletov dimnik kakih trideset tisoč ljudi. Kajti na njemu se je pokazala podoba — Sterle in Karishman pravita, da je to prikazen Kristusa, dočim je "Father" Tomaž B. Harnjak, župnik cerkve sv. Cirila in Metoda v Fairchance, mnenja, da je podoba veliko bolj slična nuni kot pa Kristu.

Prišli so tudi drugi katoliški duhovniki in nune, da obudujejo prikazen. Župnik Harnjak je šel na streho barake, da ugotovi, če ni podoba formiral dim, saj, ali prah. Vzel je robec in skušal zbrisati podobo. Toda je ostala kakor vtisnjena.

J. James Moore piše v pittsburskem Sun-Telegraphu med drugim:

"Nad 25.000 ljudi je že prišlo k Sterletovi hiši, da vidijo čudež. Mnogi kleče in molijo. Drugi se vračajo z dvomom, da-li tista podoba sploh kaj pomeni. Če jo gledaš od blizu, je kakor oljnat slika s kupi barv, brez oblik. Šele ko se oddaljiš, začneš razločevati tudi oblike. Veliko jih je, ki verujejo, da je podoba na dimniku prikazen svete male cvetke Terezije, kateri je posvečen oltar v cerkvi šest milj od tega kraja. Ze prve dni, ko je šel glas o čudežu od ust do ust, je prišla na ta kraj množica v 5.000 avtih. Prve tri dni so plačali tisoč dolarjev vstopnine, da so smeli videti "čudežni dimnik". Prihajali so noč in dan. Joseph Sterle je dejal, da gre vsa vstopnina cerkvi sv. Cirila in Metoda v Fairchance, ki ima \$52.000 dolga in ga v tej krizi ne more zmagovati. Župnik Harnjak je dejal, da je prišel ta čudež kot sreča božja, kajti cerkev je v veliki finančni stiski. Izmed 175 družin v župniji jih je 60 odstotkov na relifu, drugi pa delajo nestalno že sedem let — torej kje naj dobi uboga fara denar, da bi plačevala svoj dolg! Pa je župnik odredil molitev — verniki so prišli in prosili farna patrona, žalosno Mater božjo in sv. malo cvetko Terezijo, da naj posredujejo pri vsemožnem, in vroča prošnja faranov je bila uslišana.

Reporterji so župnika vprašali, ako misli, da je podoba na dimniku čudež. Dejal je, da je zdaj še prezgodaj reči, ali se je dogodil čudež, ali pa je slika nastala kar tako iz kakih prirodnih vzrokov. Vprašali so tudi Rev. James R. Coxa v Pittsburchu kaj on misli o tem. Dejal je, da stvar ne pripisuje kakemu čudežu, ampak ako je slika obrnila misli ljudi k Bo-

gu, tedaj res služi dobremu namenu.

V Collier sta prišla dva promoterja iz Pittsburga, ki sta hotela iz te prilike nakovati nekaj denarja, kajti ljudje so lahkoverni. Ponudila sta Sterletu tisoč dolarjev za dimnik, ali pa 6.000 za celo hišo, toda pobozni Sterle ni hotel prodati. "Kar pride denarja, mora iti za cerkev," je dejal. Ona dva promoterja pa bi ga kajpada spravila v svoj žep.

Od kraja so ljudje lahko opazovali sliko na dimniku s ceste, ne da jim bi bilo treba plačati vstopnino. Toda župnik Harnjak in Sterle sta prišla na srečno misel — Sterle je cev dimnika s sliko obrnil, da se ni več videla s ceste, dimnik je ograbil in nato določil vstopnino. Tako je župnija sv. Cirila in Metoda dobila celo procesijo in "ofer", kot morda še nobenkrat — niti v dobrih časih ne.

Pittsburski in drugi listi v tem kraju Penne so imeli o čudežu ne samo poročila, ampak mnogo kolon slik. Župniki in nune so se ob tej priliki spet lahko uverili, da je ljudstvo še zmerom vraževerno in pripravljeno plačevati, da gleda sajstosa packarijo na kakem umazanem dimniku in v domišljiji pa vidi v nji čudež. Slovaki in Slovakinje so vzklikale: Kristus! Kristus!

Father Harnjak si je med vernimi in napolvernimi še bolj dvignil svoj ugled, kajti božjevo namestništvo je dano, da vidi marsikaj, kar navadnim zemljanom ni mogoče. Ljudje tu verujejo in plačajo. Sterletov dimnik je pripomogel, da so se dohodki cerkve sv. Cirila in Metoda znatno dvignili. Čitatelj, ki je nam poslal izrezke iz pittsburskih listov, pa zaključuje svoj komentar: "Ne bo še revolucije, ne dokler bodo ljudje toliko bedasti, da bodo v tisočih oboževali kak zamazan dimnik in si domišljali, da je v sjasutih pegah prikazen Kristusova."

K temu poročilu nam naš dopisnik dodatno piše, da je bil dotični nos dimnika prenešen v cerkev sv. Cirila in Metoda, ker se je župnik bal, da bi mu ga kdo ne ukradel.

Skupni koncert mladinskih zborov

Cleveland, O. — Tukajšnji mladinski pevski zbori "Slavčki", zbor šole slov. del. doma, "Škerjančki" in "Kanački" prireje v nedeljo 8. sept. v Public auditoriju skupni koncert, v katerem bo sodelovalo okrog 800 malih pevcev v starosti od 6 do 15 leta.

Tajnik skupnih zborov je Louis West, 20571 Miller Ave., Euclid, Ohio.

Proletarcu storite s točnim obnavljanjem naročnine veliko uslugo.

Milica proti stavkarjem v Washingtonu

Puyallup, Wash. — V Tacoma in Seattle so meseca junija zastavkali delavci v lesni industriji. V Tacoma so družbe najele skebov, državna policija pa jih je protektirala. Kljub temu je stavkarjem uspelo napraviti kompanijam precej sitnosti in marsikdo zmed skebov se je bal preko vrst piketov, pa je ostal doma. Kompanije je to dražilo, pa so pridobile governerja, da jim je poslal na pomoč milico. Tako so stavkokaži dobili vojaško protekcijo na stroške delovnega ljudstva te države. Governer Clarence D. Martin je izdal proglas, da bo varoval pravico do dela vsakega, ki hoče delati (to se pravi, skebati).

Stavka se je razširila potem tudi v Seattle in v druge centre tukajšnje lesne industrije. Ob-last je povsod zoper stavkarje. Dnevnik Seattle Post-Intelligence, ki ga izdaja znani sovražnik delovnega ljudstva W. R. Hearst, je priobčeval o stavki veliko slik s komentarji, v katerih se je norčeval iz piketov in stavkarjev vobče, njegova poročila o stavki pa so bila očividno še bolj v korist kompanij in proti delavcem. Ta list so v stavkovnem boju delili zastoj povsod, seveda na stroške magnatov lesne industrije, da takozvano javno mnenje nahujskajo zoper stavkarje.

G. J. Porenta.

Metropolski 'ringelšpil'

Cleveland, O. — Eden izmed vzrokov, da niso delavske in tudi druge prireditve toliko posečane kot se v tako napredni naselbinji pričakuje, so neštete privatne zabave in partije presenečenja. To je zdaj v modi že par let.

Človek je 20 let oženjen, ali 10 let, pa ga presenetijo s "surprise party". Ima god ali rojstni dan — spet surprise party. Ali se poroči, zaroči, ali ima zasluge ali prijatelje, pa se zberejo, da iznenadijo svojega jubilanta.

Naravno, da pri teh partijah niso pozabljeni naši veliki zasluzni možje, kot je recimo pionirski borec, predvajatelj filmov itd., itd., Tone Grdina.

S temi presenečenji je mnogo dela — ampak naše mamice se ga ne strašijo, posebno ne za ugledne, zasluzne rojake.

Za surprise parties je med nami veliko večje zanimanje kot pa za father Coughlina ali Huey Longa. Kdo se bi sploh sukal okrog onih dveh, ko pa imamo ni pod versko-narodnim šotorom svoj "ringelšpil".

V "kulturnem vrtu" hočemo za svoje ovekovčenje misijonarja Barago na kamenitem podstavku, v kulturnem delu za pridobitev naše mladine slovenstvu pa ji kažemo, kako so se vrteli starši in njih dedi in kako se naj na željo Toneta, Jožeta in Johna vrtimo mi, kajti to vrtenje bo v ponos nam in naši mladini.

Imamo tudi soho Cankarja — ampak on ne sme biti v "kulturnem vrtu", ne poleg Barage, čeprav pravijo, da je Cankar umrl kot skesan grešnik.

Surprise parties imajo poleg prijetnih tudi zelo neprijetne stvari ne samo za društva in kulturne ustanove, ampak tudi za naše trgovce in obrtnike. Deležni so sicer zahval, ampak kaj bi človek z zahvalami, ako ne pomagajo. Mali grocerist mora biti zjutraj zgodaj na nogah, v prodajalni je v soboto do 10. zvečer, potem pa na party. Nekdo mi je nekoč rekel: "Sobota je moj najboljši dan. Zaslužil sem 11 dolarjev. Šest jih moram dati za blago, pet mi jih ostane. Imam dru-

žino, ampak moram zaradi businessa — reven kot je — pri-pevati in se udeleževati privatnih in drugih zabav, drugače je zamera in bojot.

Zanimive so tudi zahvale presenečenih ljudi, kf jih pošiljajo listom. Nihče ni vedel, potem pa kar naenkrat — sur-prise. Zaupno pa potem skoro vsakdo prizna, da je vedel, "kaj kuhajo zanj" (ali zanjo). Tudi mnogi demokrati so presenečeni — ampak ne "pri-jetno". — Frank Barbič.

"Komunistični" napad na s. Podboya

Johnstown, Pa. — V Clevelandu mimeografirajo slovenski "komunistični" buletin, ki mu pravijo "Iskra". V junjski izdaji se neko v dopisu iz Johnstowna, ki se je podpisal z "Delavec", obreguje ob starega borca za delavske pravice Frank Podboya. Ne mislim starega po letih, ampak po vztrajnosti v tem boju. Kajti kdor je aktiven v delavskem gibanju več kot 30 let, kot je Frank Podboy, ga po vsej pravici lahko imenujemo "stari borec".

Kdo pa je korenjak, ki se je podpisal z "delavec"? Delavec v Johnstownu je tisoče. Naj bo že kdorkoli, lahko trdim, da on ne bo nikoli storil ali žrtvoval za delavce toliko kot je s. Frank Podboy, zato on nima pravice se zaletavati vanj.

Dotični buletin veliko piše o enotni fronti delavcev. Ali so neupravičeni napadi na 30-letne sodrge pot v enotno fronto? — John Langerholc.

Plača ameriškega podpredsednika

Ameriški podpredsednik prejema \$15.000 na leto plače. To-liko jo dobiva tudi sedanji podpredsednik John N. Garner; za tajnico je najel svojo ženo, ki prejema iz zvezne blagajne \$4.620 na leto. Poleg tega pa mu je kongres meseca junija dovolil za potne stroške iz Washingtona na njegov dom in obratno \$851.20 na leto. Skupaj bo torej prejemal iz zvezne blagajne v bodoče \$20.471.20 na leto.

Moskva in Chicago

Chicago se pripravlja že mnogo let, da si zgradi podzemsko železnico, toda v pričetku sedanje krize je prenehalo tudi s pripravljanjem. Moskva pa je odprla promet svojo novo podzemsko železnico dne 15. maja. Dolga je 7 milj. Ko bo povsem dokončana, bo imela 19 milj dolžine.

Milwaukee Leader

Največji ameriški socialistični dnevnik. — Naročnina: \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za tri mesece.

Naslov: 540 W. Juneau Ave. MILWAUKEE, WIS.

BARETINCIC & SON

TEL. 1475
POGREBNI ZAVOD

424 Broad Street
JOHNSTOWN, PA.

FENCL'S

RESTAVRACIJA IN
KAVARNA

2609 So. Lawndale Ave.
Chicago, Ill.

Tel. Crawford 138.

Fristna in okasna domača jedila
Cene smerne. Postrežba točna.

NAJVEČJA SLOVANSKA TISKARNA V AMERIKI

NARODNA TISKARNA

2142-2150 BLUE ISLAND AVENUE
CHICAGO, ILL.

Mi tiskamo v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, poljskem, kakor tudi v angleškem in nemškem jeziku.

NAŠA POSEBNOST SO TISKOVINE ZA DRUŠTVA IN TRGOVCE

Klub št. 175 in Konferenčna organizacija JSZ zapadne Penne

priredita v soboto 13. in nedeljo 14. julija

PIKNIK IN SLAVJE 30-LETNICE PROLETARCA

v Portmans Grove, Moon Run, Pa.

Simon Kavčič:

POGLED SKOZI PROŠLOST

(Nadaljevanje.)

Bilo bi mi žal, če bi tak odločen in vztrajen sodrug, kot je bil pokojni Ivan Šolar, ne sodeloval pri našem listu, pa sem pisal v Chicago, da naj mu prvo številko Proletarca pošljejo...

Frank Petrich mi je na to tole odgovoril:

Chicago, dne 22. februarja 1906.

Čenjeni s. Kavčič: Pismo s priloženim Šolarjevim prejel. Š. Šolar pravi, da v Chicago vemo za njegov naslov, toda jaz o tem ne vem ničesar. Mislim pa, da v Chicago ni nihče izmed nas vedel, da se je Šolar preselil iz Alaske v Washington...

Da smo slovenski "radikali" malenkostni, se je pokazalo že zdavnaj. Toda naposled — če človek sodi po razmerah, se vpraša: ali je ta malenkost nastala iz velikodušnosti, ali kar tja vendan, ali morda celo frivolnosti?

Glede ostalih razmer zavzemam jaz med socialisti v Chicago popolnoma samostojno stališče. Preveč imam skusev, da se bi še kdaj vtikal v osebnosti. Moje načelo je, da se naj vsak sam zagovarja, zato se naj mu da prostor, ako je potrebno stvar nositi na veliki zvon. Če sja ni potrebno, naj se sami med sabo pobotajo brez vmešavanja drugih.

Tudi iz tega pisma je razvidno, da so bile tedaj v našem mladem pokretu velike razlike, nesoglasja, sumničenja in tudi boji, v glavnem na eni strani med pristajši Konde, ki so se več ali manj tudi prištevali k socialistom, in proti tej je stala načelno močna socialistična skupina.

Kot že omenjeno, je bil s. Šolar tudi v Alaske, To, da je ta človek postal socialist, je nekaj izrednega, kajti bil je star 14 let, ko je prišel v Ameriko, bil v benediktinski šoli v Minnesoti, potem živel z materjo na farmi v isti državi, za tem pa se podal za kruhom v zapadne kraje.

Tu objavljam eno njegovo pismo, ki sem ga prejel iz Alaske spomladi 1904.

Sulphur, Yukon Territory, 21. feb. 1904.

Čenjeni prijatelj Simon Kavčič! Vaše pismo sem bral z velikim zanimanjem. Prejel sem ga po 20. dneih od datuma, ko ste ga poslali. Veseli me, ko poročate, da ste zopet čili in pri svojem navadnem poklu. Dolgi so tedni in meseci, ako mora človek trdo delati, še daljši pa, ako se mora boriti z boleznijo ali s poskočbami.

GONJA PROTI "TUJCEM" VEDNO BOLJ PRETEČA

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Njegovo in slične predloge podžigajo plemenska sovraštva in potvarjajo resnico, ker zvrčajo krivdo za krizo na delavce, namesto na KAPTALIZEM. Ako bi jo zvrčali na vse delavce, bi se jim trik kajpada ne posrečil, zato so si izbrali osem milijonov tujerodcev — kar vleče pri vseh, ki so za svojo "duševno hrano in vzgojo" odvisni samo od kapitalističnega časopisja.

Kongresnik Dies je dejal, da če ne bi bilo teh milijonov tujerodcev, ne bi imeli problema brezposelnosti — in naivni domačini mu verjamejo.

ustvarjen le za tujenje ne pa za dostojno življenje. Zavedni proletarec je obratnega mnenja. Svet bi po vsej pravici spadal njim. Ni čuda, da se socialistična ideja tako naglo širi.

V pismu omenjate nekoga Bajca, da odputuje z urednikom Glasu Slobode prihodnje jesen v stari kraj. Kdo je ta Bajec, tudi jaz ne vem. Znano pa mi je, da je neki Bajec sodeloval pri "Am. Slovenec" ko je še v Chicago zahajal in ga urejeval A. Murnik. S tem imenom je tudi neki duhovnik v Ameriki, ako ni to ena in ista oseba.

V oglasih Glasu Slobode vidim tudi inzerat Frank Bernika, gostilničarja v So. Chicago. To je menda Bernik iz St. Josepha, Minn. Bil je tam učitelj in zakatni zdravnik. Prvega bolnika je hitro spravil v krivno deželo. Izobraževal se je v Benediktinskem samostanu, in bi bil postal duhovnik, ako bi mu neka koketa ne zmedla glave.

Slovenska narodna jednota, kakršno mislijo ustanoviti za napredne Slovence, ni slaba misel. Z njo bi bilo ustrezno onim rojakom, kateri niso došli klerikalnega nadzorstva. To idejo zamorenno imenovati napredek.

Ne vem pa čemu naše jednote ne sprejemajo za člane rojakov nad 45. letom starosti. Saj vendar ne bodo vsi v 46. letu umrli in tako jednota bankrotirala! To ni bratski čut in če jih bi sprejemali, ne bi bilo protipostavno. Tudi ne vem, čemu morajo biti vsi jednotlivci člani v društvih, namesto naravnost v jednoti? Znano je, da živ rojaki raztreseni v vseh Zed. državah, Britski Kolumbiji itd., in marsikje jih je premalo, da bi mogli imeti svoje društvo. Takih posameznih rojakov se bi gotovo precej priglasilo za pristop, ako ne bi bilo te ovire.

"GL. Slobode" me tu bolj kratkoročno ko vse druge. Ko bi bil vsaj dnevnik, bi imel ravno prav čtiva za vsak večer. List odložiš se le ko ga do kraja prečitaš. Nekatere artiklice navadno preberem po dvakrat, ako me posebno zanimajo.

Pogreb je imel sijajen. Dvorana je bila natrpna in tudi zunaj je bilo veliko občinstva. Govorili so socialisti o sodrugu, ki je delal, dokler mu ni bolezen zastavila njegove poti. Pogreb se je vršil v Pittsburghu, kjer je bilo truplo upepeljeno.

S. John Slayton je bil že dostikrat kandidat soc. stranke, izoboren v kampanjah, govoril, organiziral in agitiral, znan tudi slovenskim delavcem v tej državi, zato se spodobi, da se ga Proletarec spominja. Poročilo o njemu sem poslal šele za to številko zato, ker sem pričakoval da bo o njemu pisal Anton Zornik ali kdo drugi od tod.

Njegov hči je rekla o njemu, ko je umrl tudi tole: "Moj oče je živel takšno življenje, kakršnega je on hotel, in rečem, to ni bilo življenje sebičneža!"

V teh krajih sta dve firmi, ki tržita s slanino in z "beans and bacon". Ta hrana je med rudarji in zlatokopci povsod po severu jako v čast in omenjeni firmi sta obogateli s to robo.

In svojih skušenj vidim, da se človek mrazu laglje privadi, kakor vročini. Ko je bilo v Minnesoti 30 pod ničlo, ni šel nihče iz hiše, ako ni bilo neobhodno potrebno. Kadar pa je tu 30 pod ničlo, ne pravi nihče: "Danes je mirno". Mraz tukaj ne ustavi ljudi od dela, pa čeprav je 60 ali 70 stopinj pod ničlo. Seveda mora biti človek obut in oblečen takemu mrazu primerno.

Vem, da sem s tem pismo zgrešil pravo pot dopisovanja. Te podrobnosti vam pišem, ker vas bodo mogoče zanimale. Verjemite mi, da v pustih, prazni deželi ni lahko najti veselih, simpatičnih prizorov, kakršni bi dopisnika in čitatelja prijetno zabavali.

Odlilni pozdrav! John Solar. (Dalje prihodnjic.)

John Slayton

Sygan, Pa. — Socialistična stranka v Allegheny County je s smrtjo s. John Slaytona izgubila enega svojih najboljših članov. Umrl je dne 4. junija v starosti 73 let. Po poklicu je bil tesar. Vsel svoje velike delavnosti in inteligence se je v delavskem gibanju že v mlado-sti uveljavil. Bil je štirikrat delegat svoje unije na konvencijah A. F. of L. in mnogokrat na konvencijah soc. stranke. Bil je eden najpopularnejših govornikov. Organiziral je socialistične volilne kampanje v raznih krajih v Pa., in rezultati, ki jih je stranka dosegla, so razglasili njegovo sposobnost za izlet v Martins Ferry. Podrobnosti bodo sporočene na seji.

Tiste, ki imajo še listine, ki so jim bile dane za United Socialist Drive, prosim, da jih odajo podpisnemu čimprej, da stvar uredimo z glavnim urednikom Jos. Snoy, tajnik.

LISTNICA UREDNIŠTVA

Urednik Frank Zaitz bo ta mesec odsoten. Prihodnje številke bo uredil sodrug Louis Beniger, ki bo to delo vršil v svojem prostem času, s sodelovanjem ostalih dveh nameščenecv v našem uradu.

Zaradi cenika knjig, ki je objavljen na 5. strani v tej številki, smo morali precej drugega gradiva odložiti.

J. S., Bridgeport.—Vaše poročilo o konferenci in slavu bo objavljeno v prihodnji številki.

IZ NAŠEGA GIBANJA

Yukon, Pa. — Rudolf Fradel ve, da so naročniki v stanju Proletarca najbolj razširili. Dobil mu je novega naročnika in poslužil se bo v prid agitaciji za ta list vsake prilike, kakor doslej. — Društvo št. 117 SNPJ je imelo slavnost 25-letnice dne 4. julija. Glavni govornik je bil Joško Oven.

West Allis, Wis. — Vincent Pugal je poslal Proletarcu osem naročnin.

Cleveland, O. — Znani popotnik Anton Jankovič se je oglasil s 27 naročninami. — Frank Barbič je prispeval \$1 v tiskovni fond. — Klub št. 49 priredi izlet v nedeljo 7. julija na Tankovo farmo.

Chicago, Ill. — Klub št. 1 JSZ je naročil pravila JSZ s spremembami, ki so bile sprejete na zadnjem referendumu, za vse svoje člane. — Frank Bizjak je dobil spet 3 naročnine, Charles Pogorelec 9 in Frank ter Angela Zaitz vsak po dve. — V fond za s. A. Dreifussa, kateremu dolguje okrajna organizacija več sto dolarjev na zaostali plači, je klub prispeval \$10, prispevke v ta namen pa nabira med člani Chas. Pogorelec.

Arma, Kans. — Anton Sular je poslal 2 naročnini. Nedvomno bi imel Proletarec v Kansasu veliko več naročnikov, ako ne bi bile razmere v premogarskih naselbinah tako žalostne, kajti v teh krajih se je pričela kriza veliko prej kot l. 1929.

PREJ VEČ LET SUŠA, NATO POVODNJI

Ameriške farmarje je tepla prejšnja leta suša, letos pa je bilo deževje toliko, da so povodnji povzročili ogromno škodo. Tudi ves mesec junij je bil jako deževan. Na sliki je hiša farmarja v Kiowa, Colo., in na strehi njegova družina. Trije ljudje so v tej povodnji izgubili življenje. Veliko jih je utonilo v raznih krajih v Texasu, Oklahomi, Nebraski itd., katere je prole tedne zajela povodenj.

Naznanilo

Bridgeport, O. — Člani in članice kluba št. 11 JSZ, udeležite se vsi seje v nedeljo 21. julija ob 10. dop. Na dnevnem redu bodo sklepi prošle konferencie JSZ, ki se je vršila dne 23. junija. Razpravljali bomo o agitaciji za pojačanje kluba, kar je eno naših najvažnejših nalog. Skušajte do te seje pridobiti kaj novih članov. Eden izmed mladine je že priglazen.

Ker ste bili na prošlem pikniku izredno pridni, bo pivovarna dala sodeček piva, da ga izpraznimo po končanem dnevnem redu prihodnje seje. Zraven nam nudi pivovarna priliko za izlet v Martins Ferry. Podrobnosti bodo sporočene na seji.

Tiste, ki imajo še listine, ki so jim bile dane za United Socialist Drive, prosim, da jih odajo podpisnemu čimprej, da stvar uredimo z glavnim urednikom Jos. Snoy, tajnik.

LISTNICA UREDNIŠTVA

Urednik Frank Zaitz bo ta mesec odsoten. Prihodnje številke bo uredil sodrug Louis Beniger, ki bo to delo vršil v svojem prostem času, s sodelovanjem ostalih dveh nameščenecv v našem uradu.

Zaradi cenika knjig, ki je objavljen na 5. strani v tej številki, smo morali precej drugega gradiva odložiti.

J. S., Bridgeport.—Vaše poročilo o konferenci in slavu bo objavljeno v prihodnji številki.

DOVTIPI IZ TRETJEGA RAJHA

(Konec.)

Pri postajališču berlinskega tramvaja stoji brezposeln delavec in čaka bogve na kaj. Policistu se zdi sumljivo in fiksira moža, ki nato izgine.

Čez nekaj ur stoji isti brezposeln slučajno zopet na istem postajališču. Slučajno pride mimo isti policaj: "Povejte mi, na kaj čakate tu?"

"O, na socializem pod vladno nacionalnega socializma!" odgovori delavec.

"Včeraj so zaprli Bernarda." "Tako poštenega človeka! Zakaj pa?" "No, baš radi poštenosti."

Baje nameravajo napraviti novo koncentracijsko taborišče visoko na alpskem hribu Zugspitze. Pričakujejo namreč, da bodo tam jetniki prej postali rjavi...

Seš vse nacionalsocialistične propagande Göbbels je na nekem velikem zborovanju slovesno in mogočno izjavil: "Jaz nikdar ne lažem! Za vsako laž naj me kaznuje Bog, da se bom po smrti še enkrat obrnil okrog samega sebe."

Več let po njegovi smrti je umrla tudi njegova vdova; ko je prišla v raj, je vprašala po možu. Peter ji je pokazal na strop: "Se vedno se vrtil v ventilatorju."

Duhovnik, ki pripada nacionalsocialistični skupini "Deutsche Christen", je pridigal v svoji cerkvi.

Začel je: "Preden začnem s pridigo, pozivam vse tiste, ki pripadajo judovski rasi, da nemudoma zapuste hišo božjo. Kajti noben čistokrvni Nemec ne more dihati z njimi pod isto streho." In trije ali štirje verniki so skesano zapustili cerkev.

Duhovnik nadaljuje: "Tudi tistih nearijcev, ki imajo judovsko staro mater, ne morem trpeti tu!" — nakar je odšlo precej vernikov.

Tedaj je duhovnik tretjič povzdignil glas: "Kdor ima Judinjo za mater, naj se tudi takoj odstrani!"

V tem trenutku je stopil Kristus s križa, sprejo pogledal duhovnika in molče odšel iz cerkve.

V tretjem rajhu sestavljajo nov finančni leksikon, to je tolmač vseh pojmov in besed, ki pridejo v poštev pri finančnistvu. Pri leksikonu sodelujejo najboljši strokovnjaki. Leksikon bo kmalu gotov. Tu navajamo nekaj primerov, ki jih sicer nismo utegnili urediti po slovenski abecedi, cesar naj nam nihče ne zameri, ampak naj to delo rajši sam opravi, če ga veseli. Evo:

Posojilo — denar, ki se ga ne vrne. Posojilo garantirano — denar, ki se ga garantirano ne vrne. Goljufija — glej bilanca! Bilanca — glej goljufija! Deficit — kar je nevidno. Devize — kisl grozdje. Upnik, inozemski — smešna figura. Kapital — plod doslednega zadolževanja.

Dober kšeft

"Pretepanju za denar", v katerem sta se spoprijela v New Yorku črnc Joe Louis in Italijan Primo Carnera, je pristostovalo tisoče ljudi, ki so plačali \$340,000 vstopnine.

Menica — hitro se množeč mrčes. Nelojalnost — upnik, ki zahteva svoj denar. Hranilnica, njena politika — glej pod rop!

(Po Delavski Politiki.)

Dober kšeft

"Pretepanju za denar", v katerem sta se spoprijela v New Yorku črnc Joe Louis in Italijan Primo Carnera, je pristostovalo tisoče ljudi, ki so plačali \$340,000 vstopnine.

Popolna razprodaja

je sedaj v teku. Deške obleke, moške in deške hlače, perilo in druge potrebščine po znižanih cenah.

20% do 50% ceneje

SE PRIPOROČA John Močnik CLEVELAND, O. 6517 ST. CLAIR AVENUE

PRISTOPAJTE K SLOVENSKI NARODNI PODPORNJI JEDNOTI NAROCITE SI DNEVNIK "PROSVETA"

Stane za celo leto \$6.00, pol leta \$3.00. Ustanavljajte nova društva. Deset članov(ice) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je: 2657 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.

ZA LICNE TISKOVINE VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH SE VEDNO OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO

Adria Printing Co. 1838 N. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL. Tel. Lincoln 4700 PROLETAREC SE TISKA PRINAS.

PARK VIEW WET WASH LAUNDRY CO. FRANK GRILL, predsednik PRVA SLOVENSKA PRALNICA V CHICAGU

Naši vozniki pobirajo perilo po vsem mestu, Cicero in Berwynu in dovažajo čistega na dom. TOČNA POSTREZBA DELO JAMCENO 1727-1731 W. 21st STREET CHICAGO, ILL. Telefoni: CANAL 7172-7173

PRIREDBE KLUBOV J. S. Z.

V sledečem seznamu so priredbe klubov JSZ, konferenčnih organizacij in socialističnih poveljk zborev. Ako priredba vašega kluba ni vključena, nam sporočite.

JULIJ. CLEVELAND, O. — Izlet kluba št. 49 JSZ v nedeljo 7. julija na Tankovo farmo. SO. CHICAGO, ILL. — V nedeljo 14. julija piknik kluba št. 224 JSZ.

MOON RUN, PA. — Slavje 30-letnice Proletarca pod pokroviteljstvom kluba JSZ in Konferencie v soboto in nedeljo, 13.-14. julija. CLEVELAND, O. — Piknik kluba št. 27 in odsekov v nedeljo 21. julija na Pintarjevi farmi.

BEAR CREEK-RED LODGE, Mont. Piknik kluba št. 35 JSZ, v nedeljo 21. julija v Happy Brothers Parku, Red Lodge.

AVGUST CHICAGO, ILL. — Večerni piknik "Save" v soboto 3. avgusta pri Keglu v Willow Springsu. WAUKEGAN, ILL. — Piknik kluba št. 45 v nedeljo 4. avgusta.

SALEM, O. — Piknik in proslava 30-letnice Proletarca kluba št. 24 JSZ v nedeljo 4. avgusta. CHICAGO, ILL. — Izlet angleškega odseka kluba št. 1 JSZ v nedeljo 11. avgusta v Sand Dunes. CHICAGO, ILL. — Piknik socialistične stranke v Pilzen parku v soboto 24. avgusta.

BRIDGEVILLE, PA. — Konferenca klubov JSZ in društev Prosvetne matice v nedeljo 25. avgusta v Društvenem domu. SEPTEMBER.

CLEVELAND, O. — Klub št. 49 JSZ priredi slavje 30-letnice Proletarca in 25. letnico v nedeljo 29. sept. v Slovenskem delavskem domu. OKTOBER.

CHICAGO, ILL. — Slavje 25-letnice JSZ v nedeljo 20. oktobra v dvorani CPSP. NOVEMBER.

MILWAUKEE, WIS. — V nedeljo 17. nov. prireditev zbor "Naprej" v S. S. Turn dvorani. Dramski odsek kluba št. 1 vprizori "Dramo 'Reče rože'". CHICAGO, ILL. — Koncert "Save" v nedeljo 24. novembra v dvorani SNPJ.

DECEMBER. CHICAGO, ILL. — Silvestrova zabava kluba št. 1 JSZ v torek 31. dec. v dvorani SNPJ.

Zmaga unije pullmanskih porterjev

Pri glasovanju porterjev, ki delajo v pullmanovih vozovih na ameriških železnicah, jih je glasovalo 5,831 za unijo Brotherhood of Sleeping Car Porters in za kompanijsko unijo "Pullman Porters and Maids Protective Association" 1,422.

Prvo imenovano unijo so ustanovili socialisti. Posebno veliko agitacijo zanjo je izvršil znani zamorski socialistični vodja Frank Crosswaith.

Resnico o razmerah nudijo delavcem socialistični listi. Citajte Proletarca!

Dr. John J. Zavertnik PHYSICIAN AND SURGEON OFFICE HOURS: At 3724 W. 26th Street 1:30-3:30; 6:30-8:30 Daily Tel. Crawford 2212 At 1858 W. Cermak Rd. 4:30-6:00 p. m. Daily Tel. Canal 9695 Wednesday and Sunday by appointments only Residence Tel.: Crawford 8440 If no answer - Call Austin 5700

Poučne in znanstvene knjige. Romani, povesti, črtice in opisi.

Album slovenskih književnikov, (uredil dr. J. Šleibinger), vsebuje opise in slike slov. književnikov od Trubarja dalje. Fina vezba. \$5.00. Ana Karencina, (L. N. Tolstoj), roman v dveh delih, 1087 str., broš. 4.00. Bacilji in bacilke, (Damir Feigel), humoreske, broš. 45. Be-iz teme, (ruski pisatelj), broš. 50c, vezana. 1.00. Bodolova izpoved, (Aug. Strindberg), broš. 1.25. Ben-Hur, (L. Wallace), povest v dveh delih, 758 str., broš. 1.75. Besi, (F. D. Dostojevski), roman v dveh delih, 758 str., broš. 2.00. Beograjski biser, povest iz starih dni, broš. 15. Bratje Karamazovi, (F. M. Dostojevski), roman v štirih delih, fina vezba, 1122 str. 5.00. Bej za pravico, (Fr. J. Milovrank), povest, broš. 40. Boy, (L. Coloma), roman, vezan. 25. Božična pesem v prozi, (Charles Dickens), broš. 25. Bele noci—Mali junak, (F. M. Dostojevski), povesti, broš. 35. Bilke, (Marija Kmet), povesti in črtice, broš. 35. Brez zarje, (Milan Pregelj), broš. 50. Cankarjev zbornik, spomin Ivana Cankarja, vez. 1.00. Četelak, (G. K. Chesterton), fantastičen roman, vez. 50. Četke, (Majar H.), šopek pravljic za stare in mlade, 20. Ciganova osveta, povest, broš. 15. Črni panter, (Milan Pregelj), povesti in črtice, broš. 50. Dolina meseca, (Jack London), roman, 504 str., broš. 1.75. Dva svetova, (Ivan Molek), povest slovenskega priseljence, broš. 50. Daj nam danes naš vsakdanji kruh, (A. Cerkevnik), povest, broš. 40. Decameron, (Giovanni Boccaccio), I. del, broš. \$1.25, vez. 1.50. II. del, broš. \$1.25, vez. 1.50. III. del, broš. \$1.25, vez. 1.50. Deteljica, ali življenje treh kranjskih bratov, francoskih vojakov, (Janez Cigler), broš. 40. Domači zivali, (Damir Feigel), vez. 35. Deveti januar (M. Gorki), črtica iz ruske revolucije, broš. 20. Don Corea, (G. Keller), roman broš. 15. Dve sliki, (K. Meško), broš. 40. Dvonozec, (Karl Ewald), naravoslovne pravljice s slikami, vez. 75. Elizabeta, hči sibirskega jetnika, broš. 20. Farčeva kuharica, (J. S. Baar), povest, broš. 40. Filozofska zgodba, (Alojz Jirasek), vez. 35. Franca in drugo, (E. Kristan), broš. 25. Germal, (Emil Zola), roman, 617 str., broš. 2.50. Glad, (Knut Hamsun), roman broš. 75. Gadje gnezdo, (Vl. Levstik), broš. 50c, vez. 75. Golem, (G. Meyring), roman broš. 50. Gospod Fridolin Zolna in njegova družina, (Fr. Milčinski), vez. 35. Gretnik Lenart, (Ivan Cankar), življenjepis otroka, broš. 60. Hadži Murat, (L. N. Tolstoj), roman, broš. 40. Heptameron, (Marg. Valoiska), povesti, broš. 35. Humoreske, groteske in satire (Vl. Azov in Teffi), broš. 50. Idijot, (F. M. Dostojevski), I. II, III. in IV. zv. broš. @ 65c, vez. @ 1.00. Vsi štirje broširani \$2.50, vezani 3.50. Izgubljeni svet, (Conan Doyle), roman, broš. 85. Iz naših krajev, (Zofka Kveder), povesti, vez. 75. Igračke, (Fr. Milčinski), črtice, vez. 50. Jeromkin krog, (A. Koževnikov), povest za mladino s slikami, broš. 35. Jenny, (Sigrid Undset), krasen roman mlade umetnice, 376 str., broš. 1.75. Jug, (P. Chocholeoušek), zgodovinski roman, broš. 50c, vezan. 75. Jubilejni zbornik, Oton Zupančič, vezan. 1.25. Junak našega časa, (M. J. Lermontov) povest, broš. 50. Jurjka Agičeva, (Ka. Sandor-Gjalski), broš. 40c, vez. 60. Kandid, (Voltaire, posl. O. Zupančič), satiričen roman, broš. 80. Kristof Dimac, (Jack London), broš. 75. Kralj alkohol, (Jack London), povest, broš. 75. Knjige Cankarjeve družbe za 1932, zbirka vsebuje: Kalendar in tri knjige fine povestne vsebine 1.00. Knjige Cankarjeve družbe za 1933, zbirka vsebuje: Kalendar in tri knjige fine povestne vsebine 1.00. Knjige Cankarjeve družbe za 1934, zbirka vsebuje: Kalendar in tri knjige fine povestne vsebine 1.00.

KNJIGARNA "PROLETARCA"

3639 West 26th Street, Chicago, Illinois.

Knečki punt, (A. Senoa), zgodovinska povest iz upora slov. kmetov, vez. 75. Konfesijska literatura, (J. S. Machar), zbirka spisov, vez. 50. Kazaki, (L. N. Tolstoj), kavkaska povest, broš. 50. Knez Serebrnjani, (A. K. Tolstoj), roman iz časov Ivana Groznega, broš. 1.25. Kreutzerjeva sonata, (L. N. Tolstoj), roman, broš. 40. Leto strahote 1793, (Victor Hugo), povest iz francoske revolucije, broš. 75. Ljudske povesti, (Franc Jakšič), broš. 50. Ljubljanski tipi, (Jos. Suchy), satirično-psihološki obrisi, broš. 50. Leteče sonce, (S. H. Vajanski), roman, broš. 50. Lovski spomini, (Vladimir Kapus), broš. 50. Moderna knjižnica, I. zv. vsebuje črtice in novele, (Milan Pregelj), broš. 15. Med padarji in zdravniki, (Jan-ko Kač), spomini svoje matere, broš. 75. Moje življenje, (Ivan Cankar), vez. 75. Momenti, iz spisov A. P. Cehova, (Ivan Prijatelj), broš. 1.10. Morski vrag, (Jack London), vez. 75. Mož z brezgolino in druge novele, (Jack London), broš. 35. Muhoborci, (Fr. Milčinski), črtice, vez. 65. Mlada ljubezen, (Alojz Kraigher), roman, vez. 65. Medvedje, (Jože Pahor), socialen roman, broš. 60. Na krvavih poljanah, (Ivan Matičič), trpljenje in strahote z bojnih pohodov bivšega slovenskega planinskega polka, vez. 1.25. Na polju slave, (H. Sienkiewicz), povest iz časa kralja Jana Šoškieskega, vez. 1.50. Naša vas, (Anton Novčan), broš. 75. Na krivih potih, (Zaljski), broš. 30. Neč po izdaji, (Liam O'Flaherty), roman, poslov. O. Zupančič, broš. 1.75. Otroka leta, (Maksim Gorki), povest, broš. 80. Ogenj, (H. Barbusse); dnevnik desetletja, vez. 80. Obiski pri slovenskih pisateljih in umetnikih, (Izidor Cankar), vez. 1.00. Obsojenci, (Vl. Levstik), povesti, broš. 65. Oglečnica, (Fr. Zakrajšek), povest, broš. 35. Pertinčarjevo pomlajenje, (E. Kristan), sanjska povest, broš. 60c, vez. 1.00. Plat zvana, (Leonid Andrejev), novele, vez. 35. Prokletstvo, (Martin Anderson-Nex), roman, broš. 75. Pustolovščina dobrega vojaka Švejca v svetovni vojni, (Jaroslav Hašek), v dveh delih, 493 str., broš. 2.00. Prva ljubezen, (I. S. Turgenjev), ljub. roman, broš. 65. Papežina Fausta, (M. Zevaco), roman, broš. 1.25. Polom, (Emil Zola), roman iz vojke 1870-71, 549 str., broš. 2.00. Pravljice, (Fran Milčinski), s slikami, vez. 1.00. Plebanus Joannes, (Ivan Pregelj), roman, broš. 65. Pariški zlatar, (Silvester K.), povest, broš. 15. Pravljice in pripovedke, (S. Ko-ževnik), broš. 15. Povesti, (Fran Erjavce), vez. 40. Po strani klobuk, (Damir Feigel), humoreske, broš. 50. Pingvinski otok, (Anatole France), vez. 80. Prelepa Vasiljica in druge ruske pravljice, (Cvetko Golar), broš. 25. Povesti, (Maksim Gorki), broš. 50. Pasti in zanke, (L. S. Orel), kriminalen roman, broš. 25. Pikova dama, (A. S. Puškin), povest, broš. 35. Potop, (H. Sienkiewicz), roman, vez. I. del. \$3.00, II. del. \$2.75, oba dela skupaj, 1093 strani, broš. 5.00. Povestice, (Rabindranath Tagore), broš. 25. Podobe iz sanj, (Ivan Cankar), vez. 60. Pozigalec, (K. S.), broš. 20. Povesti, (Ljovro Kuhar), broš. 35. Predor, (B. Kellermann), socialen roman, broš. 50. Roman treh src, (Jack London), vez. 1.25. Rodbinska sreča, (L. N. Tolstoj), roman, broš. 50. Rzne povesti, broš. 35. Rdeča kokarda, (Stanley Weyman), roman iz velike francoske revolucije, broš. 1.15. Sentjerjevska noč, (Prosper Merimee), roman o pobošnosti verskih bojev v Franciji v 16. stoletju, broš. 1.50. Sentpeter, (Jus Kozak) (roman, 423 str., broš. 2.25. Smeh v džungli, (Louis Adamič), avtobiografija ameriškega priseljence, 416 str., broš. 2.25. Spisovnik ljubavnih piscem, (S. K.), broš. 25. Sanin (H. Arčibisev), vez. 1.25. Selo Stepančičovo in njegovi prebivalci, (F. M. Dostojevski), humorističen roman, broš. 1.00.

Spomini Kristofovega Pepka, (Joseph Suchy), lično vez. 60. Srce, (Ivan Albrecht), novele, vez. 35. Slika Doriana Graya, (Oscar Wilde), roman, broš. 75. S poti, (Izidor Cankar), potopisne črtice, broš. 50. Sesuti stolp, (Ivan Molek), povest iz dobe velike ameriške krize, broš. 50. Sozdej in druge novele, (A. P. Cehov), broš. 40. Sisto e Sesto, (Federer-Poljanec), povest iz Abruce, br. 20. Stric Tomova loča, 25. Srce, (Amalija Miklavčičeva), k vzgoji mladine, vez. 1.25. Spomini na Preiserna, (Ernestina Jeloveček), broš. 65. Srečolovec, (H. Majar), povest, broš. 25. Samosilnik, (Anton Novčan), 10 povesti, broš. 65. Starodivjske pripovedke, (Jos. Suchy), s slikami, broš. 25. Spoved, (L. N. Tolstoj), broš. 25. Stejni padarji Lear in hisa ob Volgi, (Stepinjak-Turgenjev), broš. 45. Tarzan, sin opice, (Edgar R. Burrough), broš. 60c, vez. 80. Tarzan in svet, (Edgar R. Burrough), vez. 80. Tarzanove živali, (Edgar R. Burrough), broš. 60c, vez. 80. Tarzanov sin, (Edgar R. Burrough), vez. 80. Tarzanova mladost v džungli, (Edgar R. Burrough), vez. 80. Tarsu Buha, (N. Gogolj), satirična povest, broš. 60c, vez. 80. Tri povesti (L. N. Tolstoj), (Jezek v Kavkazu, Starca, Koliko zemlje potrebuje človek), broš. 35. Tih za fronto, (Damir Feigel), vez. 50. Ulenspiegel in Lam Dobrin, junaka veseljaka iz dežele Flan-derske, (Charles de Coster), junška boja flandrijevce proti katoliški cerkvi, španski nadvladil in načelovski inkviziciji, 551 str., broš. 2.00. Udovica, (I. E. Tomić), povest broš. 35c, vez. 50. Uporniki, (Ivan Lah), povest kmečkih uporov, vez. 60. V Ameriko in po Ameriki, (A. Kristan), broš. 30. Veliko mravljišče, (Ivan Molek) (Ivan Molek), povest iz življenja slovenskih delavcev v Ameriki, broš. 50. Višnjeva repatica, (Vl. Levstik), satiričen roman v dveh delih, broš. \$1.50, vez. 2.00. Vitez iz rdeče hise, (A. Du-mas), roman iz časov francoske revolucije, broš. 50c, vez. 75. V krompljih inkvizicije, (Michel Zevaco), zgodovinski roman, 461 str., broš. 1.75. Vojna in mir, (L. N. Tolstoj), najznamenitejša delo slavnega ruskega pisatelja, 4 knjige, 1756 str., pos. knjiga \$2.00, vse štiri knjige skupaj. 7.00. Vladka in Mitka, (Zofka Kveder), vez. 40. V oklepajku okoli sveta, (R. Kraft), v dveh delih, broš. 1.25. Zajednici, (Ivan Molek), življenjski slovenskih priseljencev v Ameriki, vez. 1.75. Zadnja kmečka vojaka, (A. Senoa), zgodovina kmetških uporov v 14. in 15. stoletju, vez. 1.00. Zapiski iz mrtvega doma, (F. M. Dostojevski), v dveh delih, vez. 2.00. Zelezna petla, (Jack London), socialen roman v dveh delih, broš. 80. Zmete in konec gospodine Pavle, (Ivan Zorec), broš. 25. Za srečo, (Fr. Malograjski), povest, broš. 25. Zvonarjeva hči, (Miller-Ster-zaj), povest, broš. 40. Znanici, (Rado Murnik), povesti in risi, vez. 75. Zenini naše Keprnele, (Rado Murnik), satiričen roman, broš. 25. Z ognjem in mečem, (H. Sienkiewicz), povest iz davnih let, 681 strani, vez. 3.00. Zlatarjevo slato, (Avgust Senoa), zgodovinska povest iz 16. stoletja, broš. 50. Zločin in kazen, (F. M. Dostojevski), roman v šestih delih z epilogom, 604 str., broš. 1.75. Zabavna knjižnica, vsebina: Zločin in madež, Mojster Roba, in Mladih zanikarjev lastni životopis, vez. 65. Zbrani spisi, (Dr. Hinko Dolenc), broš. 40. Zbrani spisi, Val. Voanika, broš. 25.

SLOVENSKI PISATELJI.

Ivan Cankar: Zbrani spisi: I. zv., vsebina: Erotika, izdaja 1902; Erotika, izdaja 1899; Pesmi 1892-1898; Vinjete, vezana. \$ 2.25. II. zvezek: Črtice in povesti ter Kritični in polemični spisi, vezana. 2.25. III. zvezek: Jakob Ruda, Patovanje Nikolaja Nikiča, Za narodov blagor. Črtice ter Kritični in polemični spisi, vezana. 2.25.

IV. zvezek: Knjiga za lahkomišelnje ljudi in Tujci, vezana. 2.25. V. zvezek: Kralj in Bitajno-vi, Na klancu, Črtice, Opombe, 323 str., broš. 1.50. VI. zvezek: Ob zori, življenjska in smrt Petra Novljanca in Hila Marije Pomolnice, vezana. 2.25. VII. zvezek: Mimo življenja, Črtice in novele ter Kritični spisi, vezana. 2.25. VIII. zvezek: Gorka Judit, Kriz na gorah, Potepuh Marko in kralj Matija, Opombe, 377 str., broš. 2.00. IX. zvezek: V mesecih, Martin Kačur, Nina, iz Otak-ringa v Oberhollbrunn, Opombe, 350 str., broš. 2.00. X. zvezek: V samotni, Smrt in pogreb Jakoba Nesrčec, Aleš iz Razora, Črtice, Opombe, 370 str., broš. 2.00. XI. zvezek: Krapnova kobila, Novele, Poslednji dnevi Stefana Poljanca, Hlapec Jernej in njegova pravica, Satirični in polemični spisi, Opombe, 409 str., broš. 2.00. XII. zvezek: Pohujšanje v dolini šentflorjanski, Zgodbe iz doline šentflorjanske, Novo življenje, Opombe, 355 str., broš. 2.00. XIII. zvezek: Za kričem, Sosred Laka, Kurent, Opombe, 359 str., broš. 2.00. XIV. zvezek: Pesmi, Nioba, Črtice, Novele, Hlapec, Opombe, 313 str., broš. 2.00. XV. zvezek: Troje povesti, Črtice, Opombe, 327 str., broš. 2.00. XVI. zvezek: Satirični spisi, Kritični in polemični spisi, Bela krizantema, Volja in moč, Lepa Vida, Opombe, 355 str., broš. 2.00. XVII. zvezek: Črtice, Milan in Milena, Moje življenje, Grešnik Lenart, Opombe, 339 str., broš. 2.00. (Prvih 7 zvezkov v fini napol-usnjev izvezi po 2.75. Finigar F. S.: Zbrani spisi: I. in II. zvezek: Pod svobodnim solnsem, povest davnih dedov, 668 str., broš. 2.50. III. zvezek: Iz modernega sveta, roman, 280 str., broš. 1.75. IV. zvezek: Dekle Ančka in Srečala sta se, novela, 200 str., broš. 1.25. V. zvezek: Prerokovana, Slike iz svetovne vojne, 264 str., broš. 1.25. VI. zvezek: Sama, Kakor Pe-likan, Boltezar, Naš vsakdanji kruh, Tri črne žene, 299 str., broš. 1.25. VII. zvezek: Moja duša vsuje, "Spomini na petelina, Slike brez okvira, Pisar-na, Gospod, 272 str., broš. 1.25. Levstik Fran: Zbrani spisi za mladino, vez. 1.00. Maselj Fran-Podimbarski: Zbrani spisi, fina vezba. I. zvezek: Slike in črtice, Gorki potoki in Tovariši Damijan, br. \$1.25, vez. 1.75. II. zvezek: Potresna povest, Moravske slike, Vojvo-da Pero in Perica ter črtice, broš. \$1.25, vez. 1.75. Oba skupaj, broš. \$2.25, vez. 3.25. Pregelj Ivan, zbrani spisi: I. zvezek: Stefan Golja in njegovi Tolminske povesti, broš. \$1.10, fina vez. 1.50. II. zvezek: Bogove Jernej, Balade v prozi, broš. \$1.10, fina vezba. 1.50. IV. zvezek: Zgodbe zdrav-nika Muznika, Tolmin-ske matere sv. noč, vez. 1.50. Tavčar Ivan: Zbrani spisi: I. zvezek: Gospa Amalija, Dona Klara, Povest v kleti, Antonio Gledjčev, Bolna ljubezen, Mlada leta, Margareta, Ivan Slavoj, Valovi življenja, Med go-rami, 506 str., broš. 2.00. II. zvezek: In vendar—! Soror Pia, V Karlovc, Čez osem let, Tat, Gospod Cir-il, Mrtva srca, 480 str., broš. 2.00. III. zvezek: Otok in struga, Tiberius Pannonicus, Ku-zovec, Vita Vitae Mece, Janez Solnce, 464 str., broš. 2.00. IV. zvezek: Grajski pisar, 4000, V Zali, Izgubljeni bog, Pomlad, 512 str., br. 2.00. V. zvezek: Izza kongresa 2.00. VI. zvezek: Cvetje v jeseni in Visokha kronika 2.00. Trdina Janez: Zbrani spisi, fina vezba, vsebina: II. zv.: Bajke in povesti o Gorjancih 1.75. III. zvezek: Bajke in povesti 1.75. IV. zvezek: Bajke in povesti 1.75. Jurčič Josip: Zbrani spisi, (no-va izdaja), fina vezba: I. zvezek: Pesmi, Narodne pravljice in pripovedke, Spomini na deda, Pra-na vera, Uboštvo in bo-gastvo, Jesenska noč med slov. polharji, Juri Kozjak in Domen. 1.25. II. zvezek: Spomini starega Slovenca, Tihotapec, Juri Kobila, Dva prijatelja, Vrban Smukova ženitev in Grad Rojnice. 1.25. III. zvezek: Kloštrski žolnir in Deseti brat 1.25.

IV. zvezek: Golida, Hči mestnega sodnika, Nemški valjet, Dva brata, Božidar Tirtelj, Kozlovska sodba v Višnji gori, Črta iz življenja politične-agitatorja, Sin kmeč-kega cesarja in Sose-dov sin 1.50. V. zvezek: Lipe, Pipa to-baka, Moč in pravica, Zupanovanje v Globokem delu, V rojni kra-jini, Teločja pačenja, Ivan Eranczi Tattenbach, Bela ruta, Bel denar, Na Kolpakem vsju in Doktor Zober 2.00. Kerkar Janko: Zbrani spisi, broširani: I. zvezek: Agitator 50. II. zvezek: Lutski ljudje, Testament 65. III. zvezek: Roalin Vrjanke, Jara gospoda in Očetov greh 1.00. IV. zvezek: Gospod Janez, Kmetске slike, Humore-ske, Povesti za ljudstvo 1.00. V. zvezek: Pesmi, Berite novice, Kritike, Komentar Josip Mencej 1.25. VI. zvezek: Njegovo delo in doba, I. sešitek: Leta mladosti in učenja, II. in III. sešitek: Novelist in Politik 2.00. PESMI IN POEZIJE. Akropolis in piramide, (Ant. Askerc), poetični sprehodi po Orientu, fina vezba. \$1.00. Atila v Emoni in Romanca, (Ant. Askerc), broš. 50. Balade in romane in Stara pravda, broš. 50. Jadranski biseri, (Ant. Askerc) fina vezba 1.00. Job in Psalm 118, (S. Gregor-čič), vez. 50. Junaki, epske pesnitve, (Ant. Askerc), fina vezba 1.00. Moderna francoska lirika, (Ante Debeljak), vez. 50. Mučeniki, slika iz naše protireformacije, (Ant. Askerc), fina vezba 1.00. Mlada pota, (Oton Zupančič), broš. 40. Preproste pesmi, (Mile Klopčič), vez. 50. Poezije, (S. Gregorčič), I. zv., vezan 50. Poezije (S. Gregorčič), II. zv., vez. 1.00. Poezije (S. Gregorčič), ilustri-rana izdaja, velik format, vez. 1.25. Poezije, (Dragotin Kette), vez. 1.00. Poezije (Fr. Levstik), vez. 65. Poezije dr. Franceta Prierna Pesmi življenja, (Fr. Albrecht) vez. 35. Pesmi, (Srečko Kosovel), broš. 50. Pohorske poti, (Janko Glasler), broš. 35. Primož Trubar, (Ant. Askerc), zgodovinska epska pesnitve, vez. 50. Solnce in senca, (Ante Debe-ljak), broš. 50. Slutnje, (Ivan Albrecht), vez. 35. Sleske pesmi, (P. Bezruč), vez. 35. Plamteči okovi, (Mile Klop-čič), broš. 25c, vez. 35. Pesmice iz prirode, (Vl. Ka-pus), broš. 35. Sto let slovenske lirike, od Vodnika do moderne, (Cv. Golar), broš. 65c, vez. 1.00. V zarje Vidove, (Oton Zupan-čič), pesnitve, broš. 35. Svojemu narodu, (Val. Vod-nik), broš. 25. Trbovlje, proletarske pesmi, (Tone Seliskar), broš. 35c, vez. 50. IGRE. Anfisa, (Leonid Andrejev), broširana 35. Benički trgovci, (Wm. Shakes-peare), vezana 50. Carljeva ženitev—Trije ženi-ni (F. S. Tauchar), dve ša-loigri, enodejanke, broš. 25. Golgota (M. Krlež), drama v treh dejanjih, broš. 45. Gospa z morja (Henrik Ibsen) igra v petih dejanjih, broš. 45. Strup iz Judeje, (J. S. Ma-char), (Ivan Molek), dra-ma v treh dejanjih s prolo-gom in epilogom, 25. Julij Cezar, (W. Shakespeare) vezana 50. Macbeth, (Wm. Shakespeare), vez. 50. Othello, (Wm. Shakespeare), vezana 50. Očiščanje, (Angelo Cerkevnik) tragedija v šestih scenah 50. Romantične duše, (Ivan Can-kar), drama v treh dejanjih, vezana 60. Sen Kresne noči (Wm. Shakes-peare), vezana 50. Umetnikova trilogija, (Alois Kraigher), tri enodejanke, so celota zase, broš. 45c, vezana 60. Znanstvene razprave, politični in gospodarsko-socialni spisi, učne, zdravstvene in druge knjige ter brošure. Ali je religija prenehala funk-cionirati? Debatna 15. Ali spolna vzgoja res ni po-trebna? (Franjo Zgrec), broš. 35.

Angleško-slovensko berilo, (Dr. F. J. Kern), vez. 2.00. Citanka o higijeni, (Dr. Ivo Pirc), ilustrirana, vez. 2.00. Čuda in tajne življenja, (Dr. Anton Breclj), splošno življenjslovje 75. Domači zdravnik (Knežpp) broš. 1.25. Elementi moderne izobrazbe, (I. Molek), broš. 40c, vez. 60. Idejni predhodniki današnjega socializma in komunizma, (Abduta), broš. 35. Ilustrirana lepa maska, navodila za šminkanje, vez. 75. Materiška pomoč zdravstvu in bolnemu dojenčku, (Dr. Matija Ambrožič), s 30 slikami 35. Jugoslavija, (Ant. Melik), I. in II. del, broš. \$1.50, vez. 2.00. Kako je nastalo današnje delavstvo in njegovo gibanje? (Dr. D. Lončar), broš. 35. Kapital, (Karl Marx), poljudna izdaja, vezana 1.75. Karl Marx, njegovo življenje in njegov nauk, (M. Beer) 35. Kletarstvo, (Bohuslav Skall-čky), broš. \$1.50, vez. 2.00. Koledar Cankarjeve družbe 1930, broš. 40. Kratka srbska gramatika, (Dr. Josip Mencej) 15. Kratka zgodovina Slovencev, Hrvatov in Srbov, (Matija Pirc) 25. Mezdno delo in kapital, (Karl Marx), broš. 15. Misterij duše, (Dr. Fr. Gostl), poljudni pregled psihatrije, vezana 1.00. Naš jesnik, (Dr. Joža Glonar), vez. 25. Naši sadašnji ustavni položaji, (Dr. Stefan Sagadin) 50. Narodno-gospodarski eseji 25. O zdravju in boleznih, (Dr. Ant. Breclj), broš. 1.50. O delavskem in socialističnem gibanju na Slovenskem do ustanovitve jugoslovanske socialnodemokratske stranke (1848-1896), (A. Kristan), broš. 75c, vezana 1.00. O konsumnih družtvih 10. Politika in zgodovina (Dr. Dra-gotin Lončar), broš. 40. Praktični socializem, broš. 10. Priče evolucije in Adami pred Adamom (Ivan Molek), broš. 35c, vezana 50. Proletarska etika in morala, (Ivan Molek), broš. 10. Prva pomoč, (Dr. M. Rus), s 40 slikami, broš. 60. Pešične motnje na alkoholski podlagi, broš. 75c, vez. 1.25. Rastlinstvo naših Alp, (F. Seidl) 50. Razvoj socializma od utopije do znanosti, (Friderik Engels, prevel M. Zagar) 25. Roparska trojica, (Clausens-Molek) 25. Slovenski pravopis, (Dr. A. Breznik), broš. 35. Socialni ideali in Kako si je človek ustvaril boga, (Mo-lek-Keracher), broš. 30. Slovenska kuharica, (S. Felici-ta Kalinšek), vez., 666 stra-ni, ilustrirana 4.00. Smernice novega življenja (Dr. K. Ozvald), broš. 40. Spol, ljubezen — materinstvo (Prof. dr. Zahor), trda vez. 35. Spretna kuharica, vezana 1.25. Strekovne organizacije v Slo-veniji, broš. 25. Svetovna vojna in odgovornost socializma, (E. K.), broš. 25. Uvod v Budhizem (Joseph Suchy) 15. Varčna kuharica, (Marija Re-mec), vezana 1.25. Vladar, (Niccolo Michiavelli), broš. 40. V novo deželo, (E. K.), broš. 25. Zadržna prodajalna ali kon-sum 10. Zadržni koledar 1929, izdala Zadržna založba v Ljubljani 40. Zadržni koledar 1930, izdala Zadržna založba v Ljubljani 40. Za staro pravdo, (Fran Erja-vec) 35. Zbirka domačih zdravil, s poljudnim opisom človeškega telesa, broš. 50. Zbirka rudarskih in fužinskih izrazov (J. Bezlaj) 20. Zdravje in bolezen v domači hisi, (dr. Just Bačar), I. del: Sestava, delovanje in nega človeškega telesa; II. del: Smernice zdravega življenja. Ilustrirana, vez. 1.25. Zgodovina slovenskega naroda (Dr. Josip Gruden), 1088 strani, ilustrirana 3.50. Zgodovina socializma v Srbiji, (Fran Erjavce) 15. Zgodovina Srbov, Hrvatov in Slovencev, (Ant. Melik), dva zvezka broširana, I. zv. 75c, II. zv. 65c; oba zvezka skupaj 1.25. Življenje človeka, (Dr. Alfred Šerko), ilustrirana, vez. 2.50. —RAZNO. Ameriški družinski koledar, letnik 1916, vezan 40. letnik 1919, vezan 65. letnik 1920, vezan 65. letnik 1922, vezan 75. letnik 1922, broš. 50. letnik 1925, vezan 75. letnik 1926, vezan 75. letnik 1927, vezan 75. letnik 1928, vezan 75. letnik 1929, vezan 75. letnik 1930, vezan 75. letnik 1931, vezan 75.

letnik 1932, vezan 75. letnik 1933, vezan 75. letnik, 1934, vezan 75. letnik 1935, vezan 75. Cankarjeva slika na dopi-nah, 2 za 05. (Imamo dvojne vrste.) Kres, vezan, letnik 1921-22. 1.00. Informacije o dobavi držav-ljanstva Zedinjenih držav v letarac, vezani letniki 1919-28, vsak 3.00. ANGLEŠKE KNJIGE. American Outpost, (Upton Sinclair), spomini njegovega življenja 2.00. As I See It, (Norman Thomas) pogled na sedanje razmere v kapitalistični družbi 1.50. American Communism, (James Connell), vezana 1.25. America's Way Out, (Norman Thomas) 2.00. Anarchism and Socialism, (Geo. Plechanoff), vez. 60. Ancient Lowly, (C. Osborne Ward), dve knjigi, 1313 strani, vez. 3.50. Ancient Society, (Lewis H. Morgan), vezana 1.15. Brass Check, (Upton Sinclair), Slika korumpiranosti kapitalističnega žurnalizma, vez. 1.00. Civil War in Austria, (Julius Deutsch), Commander on the Barricades of Vienna. 25. "Debs, His Authorized Life and Letters", (David Karsner), vezana v platno 75. Debs and the War, njegov govor v Cantonu, O., in pred-poroto na sodišču 25. Drugless Health, (Jos. H. Greer, M. D.), zdravljenje brez zdravil, broš. 75. Dynamite, (Louis Adamič), The Story of Class Violence in America 2.00. End of the World, (Dr. M. Wilhelm Boelsche), vez. 60. Grandsons, (Louis Adamič), A story of American Lives. 2.50. Goose-Step, (Upton Sinclair), Študija ameriškega visokošolstva, nad katerimi imajo kontrolo privatni interesi, vez. 1.50. Goings, (Upton Sinclair) vez. 1.50. Hundred Per Cent, (Upton Sinclair), Povest patrijota. 1.00. Jungle, (Upton Sinclair), po-vest iz čikaških klavnice. 1.50. Jimmie Higgins, (Upton Sin-clair), povest socialističnega agitatorja med vojno 1.50. Karl Marx, biographical me-moirs (Wilhelm Liebknecht) vezana 60. King Coal (Upton Sinclair), po-vest iz štrajka coloradskih premogarjev l. 1913-14, vez. 1.25. Law of Biogenesis (J. Howard Moore), vezana 60. Life and Death, (Dr. E. Teich-mann), vezana 60. Money Changers, (Upton Sin-clair), novela z Wall Streeta, v kateri pisatelj opisuje vz-roke finančne krize l. 1907. Zanimiva vse skozi, vezana 1.25. Mountain City, (Upton Sin-clair), novela, vezana. 2.00. Oil, (Upton Sinclair), novela, vezana 2.00. Physician in the House, (J. H. Greer, M. D.), Domači zdravnik, vezana. 1.50. Republic of Plato, vez. 1.50. Right to be Lazy, (Paul Lafar-gue), vezana 60. Roberts Rules of Order, vez. 1.50. Roman Holiday, (Upton Sin-clair), vezana 2.00. Science and Revolution, (Er-nest Unterermann), vez. 60. Sex Science, (Jos. H. Greer, M. D.), znanstvena razprava o spolnih problemih, vez. 75. The Social Revolution, (Karl Kautsky), vezana 60. Struggle Between Science and Superstition, (A. M. Lewis), vezana 60. They Call Me Carpenter, (Up-ton Sinclair), povest iz Los Angelesa, broširana 75. The Road Ahead, (Harry W. Laidler), abecedni o kapita-lizmu in socializmu 75. The Cry for Justice, (Upton Sinclair), vezana 1.50. The Profits of Religion, (Up-ton Sinclair), Razprava o izrabljanju ver za privatne interese, vezana 50. Vital Problems in Social Evo-lution, (A. M. Lewis), vez. 60. The Wet Parade, (Upton Sin-clair), Opis bivše suhaške Amerike, vez. 2.00. Yerney's Justice, (Ivan Can-kar: Hlapec Jernej in njego-va pravica. Prevel Louis Adamič), vezana v platno 50. Walls and Bars, (Eugene V. Debs), Njegova poslednja knjiga, vezana 1.25. Naročilom priložite poštni ali ekspresni money order, ček ali gotovino. Za manjša naročila lahko pošljete poštne znamke. Pri večjih naročilih popust. Kdor želi vezane knji-gue, cena toliko višja kolikor znaša vezba. PROLETAREC 3639 West 26th Street CHICAGO, ILL.

SLUMS CONDEMN CAPITALISM

The slum districts in the larger American cities are an ugly picture created by the capitalist system. In spite of the abundance of material, skilled tradesmen, architects, ready to replace these sights with new modern homes, they still remain, breeding disease and crime.

In Vienna, Austria, when the Socialists came into power this problem was one of their first concern. The slum districts were replaced by beautiful modern apartments, playgrounds and parks and rented to the workers for as low as \$3.50 per month. In America these ugly sights still exist. Why?

The Reading Labor Advocate answers this question in the following article:

"One-third of the American people are condemned to live under unhealthy slum conditions. That is the conclusion to be drawn from an analysis of slum conditions in 15 leading cities, made by Dr. Edith Elmer Wood for the Public Works Administration.

Why must so many Americans live in buildings and neighborhoods unfit for human habitation? Is it because the nation cannot provide the necessary buildings and improvements? No, these United States can provide all the material that is needed to build and beautify. Is it because Americans lack the skill to erect spacious, sanitary convenient homes? No, building tradesmen by the many thousands are ready to do the work.

"Well, then, — WHY?" "Because—nobody can make a profit by building homes. And because under the present economic system—which President Roosevelt cheerfully announces he intends to preserve—people can go rot if private

profit interests cannot be served by supplying them with the good life.

"Under the system of production-for-profit, houses can built:

"By private interests, or—
"By the government.

"Private interests won't build houses because people are too poor to buy or rent them.

"The government won't build houses because to do so would be to interfere with the private-profit racket.

"Truly, the American people are paying a terrific price for permitting the profit system to

continue. The destruction of that system and the ushering in of a co-operative plan which will produce food, clothing and shelter for use and not for profit should be the issue to unite all who wish to preserve civilization. Every real progressive—and especially every worker—should unite upon that issue against the Roosevelts, the Hoovers, and against all other conservatives who are seeking to bolster up a system which has always exploited producers in the past and which now condemns millions to live mean lives in a world of potential abundance."

"WHAT WILL PEOPLE SAY"

A person who is always asking "What will people say?" is an ignominious slave, a coward and a nonentity.

Suppose Socrates had asked, "What will people say?"

Suppose Jesus Christ had asked, "What will people say?"

Suppose Charles Darwin had asked, "What will people say?"

Suppose Karl Marx had asked, "What will people say?"

Suppose William Lloyd Garrison had asked, "What will people say?"

Suppose Susan B. Anthony had asked, "What will people say?"

Suppose Eugene V. Debs had asked, "What will people say?"

Suppose any of the really great men and women of history, known and unknown, had asked this standardizing and mentally enslaving question.

They would not have been great. They would not have helped the world to move forward. They would have been stationary.

The epoch makers of all ages have scorned this question. They have defied tradition. They have thought for themselves. They have boldly laid their epoch-making thought before the people, and have taken whatever consequences there were in the way of misunderstanding, abuse, ridicule, and sometimes persecution.

Suffered? Of course they have suffered, in a way. But the joy of being true to themselves—of being true to the best that was in them—far outweighed the suffering. Many of them were

hounded, traduced, insulted, ostracized and maligned—but what of that? Their lives were worth living because they helped the world forward. The lives of their maligners were not worth living, for they tried to make the world stand still.

The Milwaukee Leader.

Spain's Socialists Rise in Their Might Despite the Terror

An amazing demonstration of the strength of the Socialist and labor movement in Spain, despite the savage repression since the unsuccessful revolt last October, was given recently at a mighty demonstration in Valencia.

More than 100,000 workers poured into that city to hear a fighting speech by Ex-premier Manuel Azana, just released from jail. The meeting was a crushing blow to the hopes of the reactionaries who hoped that Socialism and the labor movement were completely destroyed following the failure of the October uprising.

At the same time there is rejoicing in Spain over the reopening of the offices of the General Union of Workers, following the remarkable May Day demonstrations in every part of Spain.

Sarcasm in Kansas

And at the height of it all, while the inexplicable calamity was putting its paralyzing hands upon the orderly processes of life, someone wrote in dust on the plate-glass window of the hoisted First National bank of a high plains town:

"Ashes to ashes, dust to dust, the men folks raved and the wimmin' cussed, take it, and like it, in God we trust."—William Allen White, editor, Emporia Gazette.

MORE PRODUCTION—BUT HOW?

By John M. Work

Writing in a brand new magazine called The People's Money, Richard T. Ely says we need more production.

While this idea may scare some of the new dealers to death, the fact is that we do need very greatly increased production; but the question is how to get it; also how to distribute it if we get it. Products would not do any good if not distributed.

There was much production in 1929 and for some years previous, but there was not proper distribution. The national income was distributed with grotesque unfairness; hence the people did not have the money to pay for the things they wanted. They bought large quantities of products and went in debt up to their necks. Of course that could not last, and it didn't. Since then, production has greatly decreased.

The industrial plant is oper-

ating only at a fraction of its capacity. It does not operate more fully because the owners do not find a profit in sight.

The people have the capacity to consume even more than the plant could produce, and, if they could buy what they want, it probably would have to be extended somewhat. No considerable extension is likely to take place under this system, for the same reason that the plant does not run full blast: because no profit for private profiteers is in sight. One of the reasons why capitalism is through lies in the fact that there is no place for the capitalists to invest their surplus capital profitably.

There could be greater pro-

duction and equitable distribution—through socialization of industry.

This should be undertaken on a national scale by the federal government and on a state scale by the state governments.

What a pity it is that the federal and state governments are not in charge of men who have the will to spend most of the four billion dollars, recently appropriated, in this way, so that it would leave permanent prosperity in its wake!

The national and state governments would be in charge of such men if the people had not made the terrible mistake of voting the Democratic and Republican tickets.

SEARCHLIGHT

By DONALD J. LOTRICH

DEMOCRACY IN YUGOSLAVIA

The Yevitch Government, which came into office four months ago (and which in a parliamentary crisis resigned June 20 this year), carried on energetic propaganda abroad with a view to convincing the world that it would set the country on the road towards internal pacification and democracy. It was for this purpose also that the recent elections were held.

In practice, however, it has been shown that there is no sign of democracy in Yugoslavia. It was possible to carry on election campaign to a restricted extent, and in this connection the Socialists proved themselves to be eager for the fray. But at the conclusion of the election campaign it was clear that the Government was prepared to secure a majority by force and cunning.

The Socialists had to overcome enormous difficulties. Nevertheless they succeeded in collecting lists of nominations in 205 constituencies, with the result that their list of candidates was signed by 7,000 electors. Candidates were also put forward in all the 400 constituencies. In spite of the open elections it became quite evident that the Socialist list would not only secure the legal minimum of 30,000 votes, but also that in certain districts, for example in the Slovene districts on the Austrian frontier, it

would actually seriously imperil the election of the Government candidates.

In order to avoid this the Government was guilty of a despicable election fraud. At the conclusion of the period for submitting the list of candidates the Minister of Justice ordered that the signatures of the candidates and their substitutes should not be certified before the courts in the places where they resided but before the courts in the constituencies in which they were standing. Accordingly our candidates had neither the time nor the possibility to appear before other courts in order that their signatures might be verified. This was actually impossible for the further reason that in the remote districts on the Albanian frontier, for example, it was impossible to find anybody who could have appeared as a witness before a court in order to declare the identity of our candidates. Our comrades hoped that the courts of cassation would not recognize this instruction from the Minister of Justice, since it was given too late and was a patent fraud, and since on the other hand it is expressly provided in the civil law that every district court is competent in cases concerning the verification of a signature. But as the judges in

Yugoslavia are not independent, and as their security of tenure has been abrogated and the judges in the court of cassation were changed during the election campaign, it was nevertheless possible for the court of cassation, relying upon this instruction from the Minister, to declare the Socialist list to be irregular, with the result that it was not admitted for the election.

In the ranks of the workers this decision caused the greatest indignation. Our comrades made many sacrifices in order to draw up a list of candidates of their own. Quite a number of salaried employees and workers in public services, and especially railwaymen, were dismissed or transferred to remote districts. In several constituencies the district chairman forcibly confiscated the signatures collected by the workers' officials, or drove out, and sometimes arrested, the propagandists. And since all these methods failed to drive the Socialists out of the campaign the authority of the Minister of Justice and the court of cassation had to be abused in order to make Socialist representation impossible. They will continue their untried labour for the development of the idea of Socialism in Yugoslavia.

—International Information.

Our Doings Here and There

Frank Barbic from Cleveland reported last week that the comrades of branch 49 JSF will hold an outing Sunday, July 7, at Tanek's Farm. They extend a cordial invitation to all friends and sympathizers. — One busy comrade in Cleveland is Anton Jankovich, our sub-go-etter. His recent letter contained 27.

Last week comrade Elizabeth M. Ambrozich of Moon Run, Pa., gave an account of the 30th anniversary program of Proletarec, a two day affair which will be sponsored by the JSZ Conference of Western Pennsylvania and branch 175 on Saturday and Sunday, July 13 and 14. They expect a large crowd of visitors from near-by towns and are preparing a fine program. This anniversary of Proletarec which has fought for the interest of Labor thru-out its existence, deserves a large attendance. We urge the readers and sympathizers of Proletarec to turn out in full numbers.

In Sheboygan, Wis., comrade Frank Stih was out recently soliciting subscribers for Proletarec. The result of his work was 13 renewals. A letter from comrade Vincent Pagel from West Allis contained 8 more. Jacob Rozic in Milwaukee never fails us and gets in 2 for the Chicago district—comrades Chas. Pogorelec turns in 9 subs, Fr. Bizjak comes thru with 3 and Frank and Angela Zaitz with 2 each.

In a box article on the front page of last week's issue of Proletarec was published a program of action for all members of JSF branches. We should strive to carry out as many of the suggestions therein as possible. There are two things every member can do and that is, getting new members to join the branch and soliciting subscriptions for Proletarec. All members should respond to this call. Boost your branch with new members and increase the circulation of Proletarec.

This Fall it will be 25 years since the Yugoslav Socialist Federation was organized. A number of branches are already planning to observe this anniversary. Branch 49 in Cleveland has reserved its date for Sunday, September 29, at the Slovene Workers Home. In Chicago, branch 1 will

sponsor its program in October at the CPS Hall.

At the meeting of our English Section of branch No. 1 held last Friday was reported that 104 pamphlets were sold by the members during the month of June. Future activities planned for were street corner meetings, a drive for new members and an outing to the Sand Dunes on Sunday, August 11.

At the JSF Conference held May 19, in Waukegan comrade Ant. Kamniker reported about the various activities of their English Section of branch 37 in Milwaukee. We hope they will occasionally let us know also thru the columns of Proletarec of their work. — John Rak.

WHICH GROUP?

Throughout the years as one sits in retrospection there have been very definitely defined groups making up the personnel of every labor union.

There has been one very small group, generally a minority, of the members who would actively engage in the work that is always necessary to carry on.

Among this group would always be found those who make up the officers and working committees who do the actual work of conducting the affairs of this organization.

Then should be added those who attend the meeting regularly and by their presence and with the co-operative spirit of contributing their store of knowledge toward satisfactory solutions of the problems.

The second group is generally made up of too large a percentage of the membership and include those who feel that the mere payment of their dues fulfill their obligations to the union, and a large part of the destructive criticism always comes from them.

They are the ones who always can tell you that this or that officer or member is wrong or not dependable, but very generally cannot furnish better plans than those being followed or proof that all is not well.

The one small group makes all the effort largely without pay, while the larger group furnishes—what?

Which group do you belong to?

—The Labor News.

"Japan Proposes Demilitarizing Soviet-Manchukuan Border"

(News Item)

After the regular monthly meeting of Branch No. 1 JSF we had a discussion on the communist tactics in seeking unity with Socialists. Frank Zaitz, editor of Proletarec, led off with a brief summary of what the communists have done since the break in 1917 and their manipulations of various political groups and conventions in America. He related the stand of these revolutionists in other foreign countries and made comparisons with what the Communist Government of Russia has been forced, by the turn of events, to do. Compromise deals, trade and friendship pacts have been possible with the most reactionary governments but a like agreement with the Socialists was not desirable. Zaitz had the friendliest of gestures for Russia and only used this as a means of illustrating how inconsistent the communists have been thru all these years. Others took up the cudgels for and against the tactics of the communists and Russia. We are in perfect agreement with most of what comrade Zaitz had said. In such a discussion however it would be best to omit mention of our present internal conflict. I am of the opinion that communism was never the issue of our present internal controversy. It was raised by the right merely to detract our minds from the real issue. In that sense they deserve to be reprimanded. But, as stated, that wasn't the issue anyway.

We're asking our good friends and comrades to attend the fifth anniversary picnic of the Chicago District Federation of SNPJ Thursday, July 4 at Kegels Grove in Willow Springs. We'll have all kinds of games and races and a fitting program at twilight. In the short time of five years the Federation has become a great asset for our people. It deserves due recognition, therefore.

The June meeting of our Unemployed Club will be held Friday, July 5 at the headquarters, 2544 S. Millard Ave. Members are urged to attend. Others are invited. A number of vital questions are up for discussion.

Another change has taken place in Yugoslavia. A change in which the downtrodden workers will have some opportunity to breathe. Under the dictatorship they were perfectly lifeless. I don't know as the concessions will amount to much because the workers are too easily satisfied and they may take these concessions and forget their demands. We could often question the uselessness or usefulness of such gradual change but I suppose history would prove that gradualness has brought us as much as any violent and immediate overthrow of the rulers. Progressive forces will at least have a chance to work without fear of persecution, if nothing else. Unusual as the voluntary dissolution of a dictatorship may be it clearly shows its inability to govern and rule.

Some stress the fact that we must put more energy into the movement of young folks. They are entirely right. However, many, many eligible senior candidates are still at large. Nevertheless, it would be a great thing if our Social Study Club would secure at least another dozen new members. The only way that can be

SPECIAL GRANTS NOT SOCIALISM

By Norman Thomas

From time to time I get letters which go somewhat like this: "I am a veteran of the World War. I have a job but I also ought to have my bonus right now. Look what the bankers got out of the war." Or "I am a farmer. I like to get paid for not planting cotton or wheat. Look what the manufacturers got out of the tariff."

Of course there is some force in the argument. We have been living under a system of special privilege encouraged by the Government. But there is neither social peace, nor security, nor prosperity to be found in trying to organize life by a program of bestowing special privileges on everybody. It is the trouble with the capitalist system that it doesn't know any other way out. People who are used to being paid for nothing will make poor builders of the co-operative commonwealth.

Without arguing in detail the relative merits or demerits of high tariffs, AAA payments or the bonus to employed veterans, this much is inescapable true: There is no payment to any group as a special privilege, whether it is to landlords, stock holders and bond holders, farmers who don't plant crops or high tariff beneficiaries, which is not at the expense of withholding to workers part of the just reward of their labor.

The co-operative commonwealth does not depend on passing round special privilege. It depends on abolishing special privilege and substituting for it a system of planned production for use, not profit. Under such a system all the fruits of labor with hand and brain will go to the workers and their dependents.

There is no other way out. Our job is the job of effecting the transfer of the essential means of production from private to public hands as rapidly and in as orderly a fashion as possible. Then and only then can we truly abolish special privilege.

THE STRONGEST PROVISION

Three times the Founding Fathers, in the Constitutional Convention, rejected a clause which would have given the Supreme Court power to declare a law passed by Congress "unconstitutional".

But a tough and obstinate old Tory lawyer named John Marshall got on the Supreme Court bench, and turned out to be smart enough to get around the Constitution. That's why the strongest constitutional provision in the Constitution now is one that isn't there.

—American Guardian.